

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - o-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnice:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan (zjutraj) razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SCIOVENESE

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Fillale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1159

Zavržen sovražni napad na srednjem odseku Korveta in petrolejska ladja potopljena, šest parnikov zažganih Sovražna letalonosilka na Atlantiku zadeta z dvema torpedoma

Najvišje poveljstvo. Vojno poročilo št. 1159:
Na bojišču Sicilije živahen topniški ogenj
na obeh straneh; sovražni napadi na srednjem od-
seku so propadli.

Nemška letala so napadla sovražna ladje v
pristanišču Augusta in Siracuse in na me-
stu potopila korveto in petrolejsko 7000-tonsko
ladjo ter zažgala 6 prevoznih ladij za nad 40.000
ton.

Poleti angleško-ameriškega letalstva na manjša
središča v Kalabriji so prizadejali manjšo škodo
in nekaj žrtev med prebivalstvom. Sestreljeni
sta bili dve letali, in sicer je sestrelilo eno proti-
letalsko topništvo blizu Messine, eno pa lovci
v okolici Al Capua.

Pri propadlem napadu na naš konvoj na Tiren-
skem morju so bila sestreljena štiri sovražna letala
in sicer so jih sestrelile spremne edince.

Na Atlantiku je naša podmornica pod po-
veljstvom kapitana korvete Giuseppe Rosellia Lo-
renzinija iz Rima zadeta z dvema torpedi sovraž-
no letalonosilko.

General Ambrosio.

Žrtve letalskih napadov v preteklih dneh na
Napoli (vojno poročilo št. 1158) so bile med ci-
vilnim prebivalstvom ugotovljene in znašajo 10
mrtvih in 14 ranjenih, v Paoli (Cosenza) pa je
napad, omenjen v današnjem vojnem poročilu, za-
hleva eno smrtno žrtev, 20 pa ranjenih, v Sca-
lici pa 6 mrtvih in 12 ranjenih.

Poziv bojevnikom

Rim, 28. julija. AS. Predsednik narodne zveze
bojevnikov je naslovil naslednjo poslanico bojev-
nikom:

»Bojevniki! Italija ne more propasti! Italija na-
še strasti, Italija, ki gre vedno po poti časti in se
povzpne na veličino z žrtvijo, Italija, za katero
se vojskujemo in krvavimo, ta Italija je vedno
znala biti večna v slavi in bodočnosti skozi svoje
družine. V tem svetlem trenutku je osvelnila da-
janje kralja vojaka in izrazila trdno voljo v tem
tužnem in slovesnem trenutku svoje zgodovine.

Sledeč 20-letni navdi se poslan Nj. Vel. Kra-
lju in Cesarju v trenutku, ko je s svojim posegom
dal novo smer življenju naroda, izraze vaše vda-
nosti in vere v bodočnost domovine, v kateri se
blišči zgodovina tisočletne dinastije Savojske hiše,
jo spremlja in ji sledi od Umberta Biancamana do
danes in ustvarja tudi za najdaljnjo bodočnost naj-
višjo in nenadomestljivo poročilo za premočrnost
in enotnost vsega ljudstva. Italijanski čut za disci-
plino, ki je bil pri vas okrepjen in utrjen v voje-
niških in na bojišču, najvišja zavest dolžnosti, ki
vam je stavljal Italijo na najvišje mesto vaših mi-
slí in vaših težej, brezmejnja ljubezen za kralja,
ki je s svojim hitrim posegom razkril, da je kruna
zaščitnica usode domovine v vseh trenutkih, zlasti
pa v najbolj kočljivih in najvažnejših, ob katerih
drugi ustavni državni organi težko najdejo pravo
pot — vse to bo sedaj v vas krepilo najvišjo po-
trebo po disciplini, pokorščini in najstrožjega iz-
vajanja tistega, kar se danes nalaga vsakemu Itali-
janu kot zavestne in neodoljive dolžnosti.

Mislil sem opozoriti zlasti na to dolžnost pri
pozdravu, ki ga v vašem imenu naslavljam na mar-
šala Italije Pietra Badoglija, vojskovodjo tolikih
zmagovitih bitk, kateremu je bilo sedaj zaupano
tudi politično poveljstvo naroda, monarhije, voje-
ske in ljudstva. To so temelji, na katere se vedno
naslanja, to so temelji, na katerih se bo zgradila
visoka in varna bodočnost domovine. — Živel
Kralj! Podpis: Amilcare Rossi.

Rim, 28. jul. AS. V Rimu je umrl senator
Manlio Morgagni. Kot častnik in organizator
je leta 1924 prevzel predsedstvo izdajateljske
delniške družbe agenzie Stefani. Udeležil se
je vojne v letih 1915-1918. Od leta 1927-1928
je bil podžupan v Milanu. Član senata je bil
od 14. oktobra 1932.

Katoliški Japonci organizirani

Tokio, 28. julija. AS. Nad 200.000 japonskih
katoličanov je ustanovilo katoliško japonsko
zvezo, ki hoče s svojim delom sodelovati pri
organizaciji velike Azije. Včeraj popoldne je
bilo zborovanje v Kaléanu in so se zborovanja
udeležili najvidnejši predstavniki japonskih ka-
toličanov. Bivši voditelj japonskih katoličanov
Sakuzo Ukino je bil imenovan za ravnatelja
nove organizacije.

Nemiri v Palestini

Ankara, 28. julija. AS. V zadnjih tednih je
prišlo v Palestini do raznih spopadov med an-
gleško policijo in arabskimi oddelki. Pri teh
spopadih je bilo 5 oseb ubitih, več pa ranjenih.
Angleški visoki komisarjat je odredil preiskavo
na sedežih arabskih organizacij in je bilo muo-
go oseb aretiranih.

Prisega nove vlade - Admiral Thaon di Revel, novi predsednik italijanskega senata

Rim, 28. jul. AS. Včeraj dopoldne so novi
ministri prisegli Nj. Vel. Kralju in Cesarju, ki
se je potem z njimi prisrčno razgovarjal. Nato
so prevzeli posle vsak v svojem ministristvu.

Rim, 28. jul. AS. Ekse. grof Suardo je Nj.
Vel. Kralju in Cesarju sporočil odstop z mesta
predsednika senata. Nj. Vel. Kralj in Cesar
je na predlog predsednika vlade in prvega mini-
stra državnega tajnika maršala Badoglija za
predsednika senata imenoval Ekse. velikega
admirala Paola Thaona di Revela, vojvoda del
Mare.

Novi predsednik senata Nj. Ekse. veliki
admiral don Paolo Thaon di Revel, vojvoda
del Mare, se je rodil v Turinu 10. junija 1859
kot sin grofa Ottavia, ministra piemontske
države ter podpisnika ustave iz leta 1848, ka-
tere avtor je bil. Njegova mati je bila iz druge
znamenite in zelo stare rodoljubne rodovine
grofov Regard di Clermont. Svoje mornarsko
življenje je začel v kraljevi mornariki šoli v
Napoli, potem v Genovi. Leta 1880 je končal
šolo kot podporočnik bojne ladje in naredil na
kraljevi fregati »Garibaldi« kar se da zanimivo
pot okoli sveta. Po vrnitvi v Italijo je bil ordi-
nanci častnik Kr. Vis. kneza Carignanega,
potem pa kot poročnik na različnih vrstah la-
dij. Leta 1894 in 95 je na ladji »Paliduro« vo-
dil dolgo jadranje mornariške šole po Sredo-
zemskem in Atlantskem morju. Ko je bil po-
višan v kapitana korvete in bil podpoveljnik
bojnih ladij »Savoia« ter »Piemonte«, je postal
dejanski pribočnik Nj. Vel. kralja Umberta I.
Leta 1898 je bil povišan v kapitana fregate.
Od l. 1900 do 1904 je bil poveljnik kr. šolske
ladje »Caracciolo«, nato pa ladje »Vespucci«,
s katero se je vozil po Atlantskem morju. Kot
kapitan bojne ladje je poveljeval kraljevi po-
morski šoli za strojnike v Benetkah. Od 1905
do 1907 je bil poveljnik kr. pomorske akade-
mije v Livornu, četudi ni bil admiral. Ta čas
je s šolsko ladjo »Etna« šel na raziskovanje

bližnjih in daljnih morij, raziskovanje, ki je
znamenito zaradi znanstvenih uspehov.

Bil je prepričan in izkušen pospeševalec plovbe
na jadri za mornariško pripravo. Kot spreten plovec
je prvi pripeljal v pristanišče Brindisi veliko bo-
jno ladjo »Viktor Emanuel III.«, katere poveljstvo
je prevzel l. 1907, ko je prišla iz ladjedelnice. Dve
leti kasneje je postal pribočnik kralja v stopnji
kontreadmirala. Ob koncu l. 1911. je z ladje »Ga-
ribaldi« poveljeval četrti pomorski diviziji, katero
so sestavljale križarke ter ladje »Ferruccio«, »Va-
rese« in »Marco Polo«, in dejansko sodeloval pri
zasedbi Libije. L. 1913. je bil poklican za načelnika
glavnega stana mornarice in je na tem mestu iz-
vedel prenovitveno delo in preustrojil udarno silo
mornarice ter je vzel skromnim sredstvom mor-
narico povečal do največje mere s tem, da je na-
kopičil potrebno blago in gorivo, preuredil opori-
šča in povečal število osebja. Ker je zaslužil po-
trebo, ki se je kmalu pokazala, je oskrbel morna-
rico s petrolejem in dal ojačiti pristanišče Brindisi
in Taranto in se z vso vmo zavzel za letalstvo,
ki naj bi plovbo podpiralo. Pomen teh ukrepov se
je videl ob izbruhu svetovne vojne l. 1915. Da bi
Italija posegla v vojno, se je načelnik glavnega sta-
na mornarice zavzemal in tudi dosegel politične
sporazume, po katerih si je Italija zagotovila le-
talska in pomorska ojačenja in dobila popolno po-
morsko poveljstvo za Adrijsko morje. Ker je
domneval, da bo vojna dolga, je v namenu, da bi
bil z večjimi bojnimi ladjami vedno pripravljen na
vsako morebitno, organiziral za nasprotnika
utrujajoče vojne nastope s tem, da je z manjšimi
morskimi enotami stalno napadal in varoval obalo,
in s tem prihranil srednje in velike enote za po-
znejšo porabo. Zato je dal pobudo za izdelavo pod-
mornic in manjših protipodmorniških čolnov, tor-
pedovk in letal, oklepnih vlakov, za obrambo
obrežnih mest ter železnic, ki tečejo ob obrežju.
Dal je delati posebne monitorje in oborožene čol-
ne, oskrbel je s topovi za boj proti podmornicam.

Oktober 1916 je na svojo prošnjo zapustil
vrhovno mornariško poveljstvo in prevzel povelj-

Svetovni odmev o sestavi nove italijanske vlade

Madrid, 28. julija. AS. Listi obširno poro-
čajo o dogodkih v Italiji. Sestavo nove vlade
spremlja špansko javno mnenje in politični
krogi z največjim in najglobljim zanimanjem.
Listi objavljajo obširne življenjepise maršala
Badoglija, pri tem podčrtavajo ljudske manife-
stacije in vdanost Kralju in Cesarju in nove-
mu predsedniku vlade. Listi zlasti podčrtavajo
popolno normalnost, v katero se je takoj vrnilo
življenje dežele ob popolnem spoštovanju disci-
pline in navodil vlade.

Kopenhagen, 28. julija. AS. Vsi listi so v
posebnih izdajah pod velikimi naslovi razširili
novico o sestavi nove vlade v Italiji. Listi ob-
javljajo velike slike Kralja in Cesarja in pred-
sednika vlade Badoglija ter proglase italijan-
skemu ljudstvu. Listi pripisujejo izredno velik
pomen temu dogodku in list, kakor je n. pr.
»Berlingske Tidende« piše o tem dogodku čez
šest celih strani. Vsi dnevniki s simpatijami pi-
šejo o vladi maršala Badoglija, o katerem ob-
javljajo listi tudi dolge življenjepise. Prav tako
podčrtavajo listi priljubljenost dinastije v Ita-
liji, priljubljenost, ki je edina omogočila brez-
moten spremembo vlade.

Ankara, 28. julija. AS. Ankarski listi ob-
javljajo z največjim poudarkom vse novice o
novi italijanski vladi, zlasti pa novico o imeno-
vanju veleposlanika Guariglia za zunanjega
ministra. Tisk med drugim podčrtava, da je lik
maršala Badoglija zaradi svojega značaja in ta-
lenta najbolj priljubljena osebnost med vsem
italijanskim ljudstvom.

Buenos Aires, 28. jul. AS. Vsi listi obširno in
s posebnim poudarkom pišejo o spremembi vlade
v Italiji. Tuji tisk najprej podčrtava, da se je po
vladarjevem odloku okrepila zveza med ljudstvom
in kraljevsko rodbino, ko gre za veličino in korist
domovine, potem pa objavlja življenjepis maršala
Badoglija, ki je bil po vladarjevem zaupanju pokli-
can, naj vodi usodo Italije, in ki ga krepi soglasni
pristanek vsega naroda.

Lizbona, 28. jul. AS. Novica, da je italijanski
maršal Badoglijo prevzel oblast, je po vsej Portu-
galski zbudila kar največje zanimanje.

Listi na prvi strani in v posebni tiskovni opre-
mi objavljajo pod velikimi slikami vladarja in
maršala Badoglija kraljev oklice ter proglas ministr-
skega predsednika italijanskemu narodu.

V kraljevem oklicu so posebno podčrtali izjavo
o tesni edinosti med ljudstvom ter krono in o veri
v usodo domovine. Listi so tudi prinesli izčrpne
življenjepise italijanskega ministrskega predse-
dnika. List »Novidades« je poleg tega objavil še po-
droben pregled vojaškega in političnega položaja
na Siciliji ter zaključne s trditvijo, da je italijan-
ski in nemški odpor resnično zaigran in da je ta
žilava obramba dejstvo, ki ga mora priznati sle-
herni nepristranski opazovalec.

Bukarešta, 28. julija. AS. Vsi listi so na prvih
stranah in pod vidnimi naslovi prinesli novico o
Mussolinijevem odstopu ter o imenovanju maršala

Redno življenje v Turinu

Turin, 28. julija. AS. Po zanosnih manife-
stacijah v prvih dneh je bil predviden ukrep poli-
cijske ure povrniti prebivalstvo k popolnemu
miru. Delavstvo je z zavestjo discipline in od-
govornosti redno šlo na delo, življenje meša-
nov pa se je na vseh področjih udeleževanja
vrnilo k popolni normalnosti.

Uspeh japonskih podmornic

Tokio, 28. julija. AS. Japonski glavni stan po-
roča: »Japonske podmornice so dne 20. julija v
vodah pri Salomonskih otokih napadle sovražno
pomorsko skupino, v kateri so bile ena križarka
in trije rušilci. Podmornice so se prebile skozi
črto rušilcev in potopile križarko vrste »San Fran-
cisco«.

Težki obrambni boji pri Orlu

Hitlerjev glavni stan, 28. jul. Vrhovno povelj-
ništvo nemške vojske je objavilo naslednje poro-
čilo:

Težki obrambni boji v odseku pri Orlu se
nadaljujejo. Na ostali vzhodni fronti so sovjetski
napadi po moči in obsegu popustili.

S posameznih odsekov javljajo:

Ob kubanskem mostišču, ob Miusu
in ob Doncu so se sovražni napadi ponesrečili.
V prostoru pri Orlu je napadel sovražnik tudi
včeraj, z nezmanjšano silo. Vsi napadi so se z ve-
likimi izgubami za Sovjete zrušili. Na tej fronti se je
v zadnjih tednih posebno odlikovala porosko-
westfalska 86. pehotna divizija.

Tudi južno od Ladoškega jezera so
ostali brezi uspeha sovražni napadi, ki pa so bili
podvrženi s slabimi silami eno prejšnje dni.

Na Siciliji se je obojestransko topniško
delovanje znatno ojačilo. Na srednjem frontnem
odseku so se zrušili napadi britanskih in sever-
noameriških oddelkov v obrambnem ognju pred
nemško-italijanskimi postojankami, ali pa so bili
s takojšnjimi protisunkni razbiti. V vodah okoli oto-
ka je letalstvo v dnevnih in nočnih napadih uni-
čilo petrolejsko ladjo s 7000 tonami in eno kor-
veto. Šest velikih transportnih ladij je bilo po-
škodovanih.

Močni oddelki sovražnih bombnikov so nado-
ljevati teroristične napade proti mestu Ham-
burgu. Povzročena so bila nadaljnja opustoše-
nja in deloma obsežni požari v več mestnih pre-
delih. Prebivalstvo je imelo zopet izgube. Nočni
lovi in protiletalsko topništvo so po dosedanjih
podatkih sestrelili 17 napadajočih bombnikov.

Včeraj podnevi je protiletalska obramba
nad zasedenim zapadnim ozemljem sestrelila
nadaljnji 9 sovražnih letal.

V boju z oddelkom sovražnih brzih čolnov
so potopile varovalne edince pred holandsko
obalo neki topniški brzi čoln in poškodovale
drugače tako težko, da se ga lahko smatra za
uničenega. Naše edince so se polnostevilno vr-
nile v svoja oporišča.

Letala za dolge polete so znova napadle v
Atlantiku opaženi sovražni konvoj in po-
topila dve trgovski ladji s skupno 12.000 br.
tonami. Ena ladja s 5000 tonami je bila tako
težko zadeta, da se je nagnila. Dve nadaljnji
tovorni ladji sta bili poškodovani.

Nemške podmornice so potopile v Atlan-
tiku in Sredozemlju 8 ladij s skupno

stvo nad pomorskim oporiščem Benetke, kjer je
živahno bojno deloval posebno z letalstvom in
malimi enotami in je s tem orožjem prodiral celo
do močno oboroženih avstrijskih pristanišč. Fe-
bruarja 1917 je bil imenovan za senatorja in mu
je bilo zaupano celotno vodstvo pomorske vojne,
hkratu je postal tudi načelnik glavnega stana in
bil imenovan za vrhovnega poveljnika vseh mo-
biliziranih pomorskih sil. Revel je splošni za-
misli o obsežni uporabi protipodmorniških čol-
nov za napadanje in za obrambo pomorskih pre-
vozov. Posrečilo se mu je, da jih je izdelal 400.
Način Revelovih napadov je prinesel velike ko-
risti in je zapustil presenetljive strani vojne zgo-
dovine. Obramba z oboroženimi čolni in monitorji
se je izkazala kot zelo učinkovita, posebno kot
desno krilo kopenskih sil, ki so nastopale ob
Isonzu in Plavi. Med največje zasluge mu šte-
jejo, da je sklenil rešiti Benetke v novembru
1917 s tem, da je na več bojnih črt postal mor-
narje: na usje Tagliamenta, kakor tudi z mrežo
prekopov in močvirij na spodnji Plavi, s čemer
je zadušil vse sovražniške vojne nastope. Leta
1918 je bil povišan v admiralja in je vodil napad
na Drač, ki je bil v zvezi s kopenskimi nastopi
v Makedoniji. Tedaj je Thaon di Revel odplul na
morje z bojnimi ladjami in sprožil bombardira-
nje, ki je nasprotnika prisililo, da je opustil
tisto postojanko. Njegova zasluga je, da so bili
naglo zasedeni adrijski otoki ob Istriji in Dalma-
ciji, preden je prišlo do premirja. Tako so bile
onemogočene spletke Anglije in Francije, ki sta
hoteli izročiti te strategično in zgodovinsko tako
pomembne postojanke v slovenske roke. V dobi
premirja je zasedel adrijske otoke in postal po-
morski komisar na mirovni konferenci. Za iz-
vedeno delo je bil admiralu Revelu na kraljevo
pobudo podeljen veliki križec vojaškega reda
Savojske hiše.

Ko je bila priključena Juljska Benečija, je
prejel obratno reda Sv. Annunziata in tako je
v svojem letu rodov postal četrti član, ki je
dobil to najvišje odlikovanje. Novembra 1919
je pustil mesto načelnika glavnega stana morna-
rice in prevzel predsedstvo admiralstva sveta.
Kakor med vojno in na mirovnih pogajanjih tako
je tudi v senatu ostal odločen branilec italijan-
skih pravic do Adrijskega morja in hkratu pri-
staj naziranja, da je treba določiti londonskega
pakta izvesti do zadnje podrobnosti.

L. 1922: je postal mornariški minister. Z
mladeniško živahnostjo je dvignil moralo morna-
rice, vliil novih sil v sleherni upravno panogo,
preuredil mornarico in vse pomorske delavnice,
uvredil pa tudi disciplino v delu. Obnovil je ur-
jenje mornarje in uvedel plovbo tudi po daljnih
morjih. Povečal je glavna pomorska oporišča in
dal delati nove ladje. 24. maja 1923 mu je bil
podeljen naslov vojvoda del Mare. 4. novembra
1924. je postal veliki admiral. Mornariški mini-
ster je ostal do l. 1925. 19. marca 1932 je bil
imenovan za prvega tajnika Nj. Vel. Kralja in
za velikega mojstra reda sv. Marije in Lazarja
ter za kancerja reda Italijanske krone.

Opozorilo javnosti

Rim, 28. julija. AS: V teh trenutkih se širijo
govorice o senzacionalnih dogodkih. Opozorjajo
se prebivalci, da naj ne verujejo tem govoricam,
ki jih širijo neodgovorni elementi z namenom, da
bi motili javni red.

Težki obrambni boji pri Orlu

44.241 br. tonami, poškodovale pa so eno lahko
križarko in 6 tovornih ladij ter sestrelile pri
obrambi 3 sovražna letala.

Berlin, 28. julija. AS. O bojih na vzhodnem
bojišču zatrjuje nemška mednarodna poročevalska
agencija, da so se v ponedeljek boji na odseku pri
Orlu nadaljevali z nespremenjeno silovitostjo in v
ponedeljek so Sovjeti odzvali svoje napade na mo-
stišču Kubana in Miusa. Nemška razvstitev vzhod-
no od Leningrada je tudi bila zelo izpostavljena
sovjetskemu pritisku, ki so napadali s podporo top-
ništva, tankovskih skupin in s pomočjo drugega
težkega orožja ter velikimi oddelki bojnih letal.
Sovjeti so hoteli zlomiti nemški odpor. Toda na
vsem bojišču je bil sovražni napor nevtaliziran.
Sovjeti so imeli krvave izgube in so žrtvovali
ogromne količine vojnega gradiva. V ponedeljek je
nemška obramba v celoti uničila na vsem vzhod-
nem bojišču 228 sovražnih vozil.

Berlin, 28. julija. AS. V dodatek včerajšnje-
mu vojnemu poročilu dodaja nemška medna-
rodna poročevalska agencija, da so nemški
bombniki za dolgi polet približno 400 km za-
hodno od rta Montego (Portugalska) napadli
velik sovražni konvoj, ki so ga spremljale kri-
žarka in manjše edince. Konvoj je plul proti
Sredozemskemu morju. Iz poznejših ugotovitev
se vidi, da so bili potopljene trije parniki s
6000, 8100 in 8000 tonami. Trije drugi parniki
so bili hudo poškodovani. Eden od teh je po-
zneje gorel na istem mestu, kjer je bil zadet.
Lahko se reče tedaj, da je angleško trgovsko
brodovje v tem spopadu izgubilo najmanj štiri
velike ladje s kupno približno 30.000 tonami.

Berlin, 28. julija. AS. Na morju na zahodu
je bil včeraj odbit poskus skupine angleških
16 bombnikov, ki so hoteli napasti nemški kon-
voj. Sovražna letala so v zaporednih valovih
prihajala nad cilj, pa niso mogla skozi ogenj
obrambnih edince. Po raznih poskusih, ko je
bilo medtem več angleških letal zažganih, so
sovražna letala odnehala in odletela proti za-
hodu. Nemški konvoj ni imel nobenih izgub.

Iz istega vira poročajo, da so zahodno od
Anape sovjetski bombniki zastopaj poskušali
napasti nemški konvoj, ki ga je spremljala sku-
pina lovcov. Sestreljenih je bilo 10 sovjetskih
letal. Vključ izgubam se nobenemu bombniku
ni posrečilo zadeti ladje v konvoju, ki so ne-
poškodovane dosegle svoje pristanišče.

Razglas poveljnika armadnega zbora

Na podstavi odredb, izdanih od Sefa Vlade, ukazujem, da se bodo morale od danes 27. julija 1943 od 18. ure v Ljubljanski pokrajini izpolnjevati poleg vseh že doslej veljajočih določb tudi naslednje odredbe:

1. policijska ura: od 21.30 do 3. ure s pogoji in izjemami, kakor je že določeno v prejšnjih razglasih.

Vsa poblastila, ki so bila že prej izdana za kretanje po policijski uri, so razveljavljena, izvzemi tista, ki so se izdala osebam, katere opravljajo javno službo.

2. Trajno se preprečuje vsakršno javno zbiranje več kot treh oseb, prirejanje zborovanj, manifestacij, sestankov in podobno, čeprav v zaprtih prostorih; nalepljanje tiskanih listov, pisanih listov, pozivov vsakršne vrste na javnih krajih, izvzemi katoliške cerkve — kolikor je v zvezi z običajnim izvrševanjem bogoslužja; kakršno koli optično ali svetlobno signaliziranje.

3. Do nadaljnje odredbe se razveljavljajo vsi orožni listi kakršne koli vrste, dovoljeni pred objavo tega razgla. Pristojna oblastva

ustavijo izdajanje orožnih listov. Posestniki predpisno prijavljenega orožja so odgovorni za njegovo hranjenje v prostorih svojega stanovanja, tako da je izključena raba orožja po koleri.

4. Vsi prebivalci, ki bi morali iti iz hiše, morajo imeti pri sebi listino o istovetnosti s sliko, katero so dolžni na vsakokratno zahtevo pokazati organom javne varnosti in vojaškim poveljnikom.

5. Tisk: dnevnikom je dovoljena samo ena dnevna izdaja ob upoštevanju sedaj veljavnih predpisov.

6. Poslopja: vhodi in poslopja z javnih ulic, in sicer pri glavnih vratih, morajo biti odprti noč in dan in razsvetljeni po veljajočih predpisih o zatemitvi. Okna vseh poslopij morajo imeti med policijskim časom spuščena zastirala.

Cete, patrulje, organi javne varnosti in in reda, ki so kakor koli meni podrejeni, imajo povelje skrbeti za izvrševanje zgoraj navedenih odredb, po potrebi tudi z orožjem. Kršitelji se takoj zapro in sodijo po vojaških sodiščih.

General armadnega zbora, poveljnik
Gastone Gambara.

Gospodarstvo

Novo srbsko milijardno posojilo. Selo pred nekaj meseci je bilo izvedeno v Srbiji milijardno prisilno posojilo, sedaj pa je dobil finančni minister od predsednika vlade novo pooblastilo, da sme izdati dolgoročne zadolžnice v skupni višini dveh milijard dinarjev. Posojilo se bo obrestovalo po 4½% in se bo odplačevalo začeti s 1. januarjem 1944 30 let. Dohodki iz posojila bodo porabljeni za obnovo srbskega narodnega gospodarstva in drugih državnih potreb. Zlasti pa bo posojilo porabljeno za financiranje želez. Kmetovalci, ki bodo žito oddali v določenem roku po uradni dovoljenih najvišjih cenah, bodo izplačani tako, da bodo prejeli 80% v gotovini, 20% pa v državnih zapisih. Te zapise bodo kasneje davčni uradi premenjali v 4½% zadolžnice državnega posojila. Kdor ne bo pravočasno oddal žita, ne bo dobil državnega posojila.

Nova tovarna za modro galico na Hrvaškem. Zadruga hrvaških gospodarstvenikov v Osijeku gradi sedaj v Osijeku tovarno za modro galico. Bo to druga tovarna za modro galico na Hrvaškem.

Slovaško gozdno bogastvo. Gozdovi na Slovaškem obsegajo 1.45 milijona ha. Predpisi o pogozdovanju so se zadnja leta slabo upoštevali, kljub temu, da državna gozdarska uprava zastoji deli sadike za pogozdovanje. Letošnje pomlad so državne drevesnice razdelile 6,5 milijona drevesnih sadik. Ker pa znaša letna poraba drevesnih sadik pri pogozdovanju okrog 100 milijonov drevesnih sadik, gre iz zasebnih drevesnic večina, iz državnih drevesnic pa le malenkost sadik za pogozdovanje.

Razvoj madžarske radioindustrije. Svoj čas je madžarska radioindustrija imela trd boj s tujo konkurenco. Zdaj pa je prav za dogodek znatno napredovala, čeprav primanjkuje potrebnega gradiva. Madžarska radioindustrija je

za tekoče leto določila gradbeni program, ki obsega kar 40.000 sprejemnikov. Ker je odplačevanje izredno veliko, bo aparate kaj lahko prodali. V zvezi s tem, je tudi naraslo število radio trgovcev od 300 na 1500 v vsej državi. Novih tipov tovarne zdaj ne bodo izdelovali in se drže vzorcev, ki so se obnesli in jih k večjemu malenkostno zboljšavajo.

Nove knjige vseučiliške knjižnice

- Album des costances historiques français. Paris 1870. (66222)
Allevi, L.: Ellenismo e cristianesimo. Milano 1934. (69177)
Barbi M.: La nuova filologia e l'edizione dei nostri scrittori da Dante al Manzoni. Firenze 1938. (69815)
Barbi M.: Problemi di critica dantesca. Firenze 1934-41. (69824)
Barbiera R.: I poeti italiani del secolo XIX. Autologia. Milano 1930. (69905)
Barinica C.: Upradna slavenska pravniška terminologija. U. Bratislavi 1933. (69996)
Bertini E.: Complementi di geometria proiettiva. Bologna 1927. (69822)
Bertoni G.: La Chanson de Roland. Introduzione, testo, versione, note, glossario. Firenze 1935. (69799)
Brambati R.: Arte del leggere. Avvicinamento all'analisi letteraria e alla critica nel mondo del poeta. Roma 1936. (69803)
Buonaluti E.: Gioacchino da Fiore. I tempi, la vita, il messaggio. Roma 1931. (69798)
Cassina U.: Calcolo numerico con numerosi esempi e note storiche originali. Bologna 1928. (69825)
Chisini O.: Lezioni di geometria analitica e proiettiva. Bologna 1940. (69821)
Claps, D.: Angelo Poliziano (1454-1494) Torino 1931. (69822)
Corsetti M.: Teoria e pratica delle costruzioni civili, rurali, stradali. Napoli 1940-41. (69733)
Croce B.: Ariosto, Shakespeare e Corneille. Bari 1929. (69637-14)
Damiani E.: Corso di lingua bulgara. Roma 1942. (69808)
Enriques F.: Lezioni di geometria proiettiva. Bologna 1928. (69827)
Enriques F.: Lezioni di geometria descrittiva. Bologna 1928. (69828)
Farinelli A.: Il romanticismo nel mondo. Catino, Torino 1927. (69790)
Ferro A. A.: La filosofia di Platone dal Teeteto alle Leggi. Roma 1938. (69225-11)
Gambler H.: Italia et renaissance poetique en France. Padova 1936. (69228)
Gentile P.: Sommario d'una filosofia della religione. Bari 1924. (69819)
Gundel M. & W. Schuermann: Lehrbuch der Mikrobiologie und Immunbiologie. Berlin 1939. (69823)
Haller R.: Die Romantik in der Zeit der Umkehr. Bonn 1941. (69840)
Hogben L.: La matematica nella storia e nella vita. Milano 1939-40. (69789)
Indrizzi e conquististi della filosofia neo-scolastica italiana. Milano 1934. (69625-11)
Joaquin C.: Enoten in splošni postopek za dimenzioniranje selekcijskih preizkusov. Ljubljana 1942. (69839)
Kline R.: L'attuazione della legislazione ecclesiastica di Giuseppe II nell'archiducato di Gorizia. Gorizia 1942. (69196)
Kuser H.: Die elektrische Kraftübertragung. Berlin 1930. (69837)
Lattes L.: L'individualità del sangue. Milano 1934. (69745)
Lebesgue Ph.: Le pèlerinage à Babel. Voyage d'un indigène de Conanni à la recherche de la langue parfaite. Paris 1923. (69808)
Maezel J.: Berbaummechanik. Berlin 1940. (69838)
Magli G. A.: Geometria del movimento. Bologna 1927. (69816)
Marpicati A.: Saggi di letteratura. Firenze 1934. (69826)
Nani Mocenigo M.: Glorie mediterranee italiane. Venezia 1937. (69129)
Novellino, II, ossia libro di bel parlar gentile. Firenze 1924. (69714)
Opera, La, del Genio Italiano all'Estero. Roma 1933. (69630)
Paresce G.: Italia e Jugoslavia dal 1915 al 1929. Firenze 1935. (69810)
Reinhardt K.: Sophokles. Frankfurt a. M. 1942. (69809)
Richter K.: Elektrische Maschinen. Berlin 1924. (69835)
Rossi V.: Un cinquantennio di studi sulla letteratura italiana. Firenze 1937. (69830)
Rossi V.: Saggi e discorsi su Dante. Firenze 1940. (69743)
Severi F.: Lezioni di analisi. Bologna 1931. (69819)
Stellani L.: Dal romanticismo al simbolismo. Torino 1927. (69792)
Stoics B. & B. Cernak: Bekämpfung hoher Gruhen-temperaturen. Berlin 1931. (69836)
Storia della università di Bologna. Bologna 1940. (69111)
Toffanti G.: Storia dell'umanesimo. Roma 1940. (69797)
Wartburg, W.: Einführung in Problematik und Methodik der Sprachwissenschaft. Halle a. S. 1942. (69833)
Zingarelli N.: La vita, i tempi e le opere di Dante. Milano 1931. (69539)

Nakazovanje bolniških dodatkov meseca avgusta

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spricelah upravičeni dobiti posebne dodatke racionaliziranih živil, bo bolniški odsek ljubljanskega mestnega preskrbovalnega urada meseca avgusta delil bolniška nakazila vsako dopoldne od 8 do 11.45 samo v pritličju Turjaške palače v Križankah, Gosposka ulica 15, po naslednjem razporedi:

Od 2. do 9. avgusta samo bolnikom, ki imajo pravico tudi za meso, tako da pridejo na vrsto v ponedeljek, 2. avgusta, bolniki z začetnicami priimka A do D, v torek, 3. avgusta, z začetnicami E do J, v sredo, 4. avgusta, z začetnicami K, v četrtek, 5. avgusta, z začetnicami L do N, v petek, 6. avgusta, z začetnicami O in P, v soboto, 7. avgusta, z začetnicami R do T in v ponedeljek, 9. avgusta, bolniki z začetnicami priimka U do Z.

Od 10. do 18. avgusta drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v torek, 10. avgusta, bolniki z začetnicami priimka A do D, v sredo, 11. avgusta, z začetnicami E do J, v četrtek, 12. avgusta, z začetnicami K, v petek, 13. avgusta, z začetnicami L do N, v soboto, 14. avgusta, z začetnicami O in P, v ponedeljek, 16. avgusta, z začetnicami R in S, v torek, 17. avgusta, z začetnicami S do U ter v sredo, 18. avgusta, z začetnicami V do Z.

Od 19. do 27. avgusta bo bolniški odsek delil nakazila za sladkor za dojenčke in bolnike, toda le na podlagi predloženih zdravniških spricelah, tako da pridejo na vrsto v četrtek, 19. avgusta, upravičenci z začetnicami priimka A do D, v petek, 20. avgusta, z začetnicami E do J, v sredo, 21. avgusta, z začetnicami K, v ponedeljek, 23. avgusta, z začetnicami L in M, v torek, 24. avgusta, z začetnicami N do P, v sredo, 25. avgusta, z začetnicami R in S, v četrtek, 26. avgusta, z začetnicami S do U ter v petek, 27. avgusta, upravičenci z začetnicami priimka V do Z.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobiti posebne bolniške dodatke, naj pošljejo po nakazila od 1. do 10. avgusta samo popoldne.

Bolniki, ki dobivajo dodatke mesa, naj s seboj prinesejo živilsko nakaznico za mesec avgust z odrezki za meso. Vsem onim, ki teh odrezkov ne bodo imeli, bolniški odsek ne bo nakazal bolniškega dodatka za meso.

Opozarjamo, da mestni fizikat sprejema zdravniška spricela za priznanje bolniškega dodatka živil samo od 1. do 20. v mesecu.

Reklamacij zamudnikov zaradi velikega navala ne bo mogoče upoštevati ter zato opozarjamo na ta razpored, ki naj se upravičenci po njem ravna in naj ga zato izrežejo in shranijo.

Kršitelji zatemitnitvenih predpisov

Oblastem so bili naznanjeni naslednji kršitelji zatemitnitvenih predpisov v Ljubljani:

Dolenc Janez, Askerčeva 42; Bohinc Pavla, Rimska 31; Kobler Marija, Groharjeva 3; Vrhovnik Franc, Askerčeva 42; Sterza Anton, Pražakova 12; Sacchetti Cesare, Kolodvorska 22; Petrick Robert, Miklošičeva 15; Oman Olga, Pražakova 20; Gerdenc Rozalija, Wolfova 1; Batistič Rihard, Pražakova 17; Bevič Edmond, Pražakova 17; Brezgar Marija, Miklošičeva 15; Pokorn Ivan, Gregorčičeva 17-b; Grošelj Davorina, Rimska 10; Premrov Marija, Rimska 10; Slavčeva Maša, Kongresni trg 7; Žerjav Borut, Vegova 2; Soss Elza, Wolfova 2; Doberletta Ksenija, Vegova 2; Mikluš Julija, Wolfova 10; Šerko Milan, Wolfova 10; Vrečko Marija, Wolfova 1; Arko Katarina, Igrška 14; Sadik Karibali, Igrška 14 pri Korenini; Derenda Katarina, Borštnikov trg 2; Vrhovec Albina, Borštnikov trg 3; Lazar Meta, Cesta 29. oktobra 21-a; Dameretovič Konstantin, Cesta 29. oktobra 18; Hubald Josip, Rimska 23; Pirmet Alojz, Rimska 23; Tavčar Ljudmila, Rimska 23; Debevc Franciška, Rimska 23; Bakovnik Zorka, Rimska 23.

Kaznovani kršitelji prehranjevalnih predpisov

Zaradi pretiranih cen so bili kaznovani: z globo 500 lir ter mora zapreti lokal za 10 dni: Korkša Franciška, prodajalca, Vrtička 3; z globo 1000 lir: Zalta Jožef, trgovca, Puharjeva 3; z globo 1500 lir: Kocutar Terezija, trgovka, Mestni trg 8, Pauer Edvin, trgovca, Zaloška 48; z globo 1500 lir in mora zapreti lokal za 15 dni: Oblat Aleksander, trgovca, Sv. Petra cesta 18; z globo 3000 lir: Zalar Ivan, posestnik, Jezero 10; z globo 4000 lir in 30 dni zapora ter mora zapreti lokal za 30 dni: Šipić Jožef, čevljar, Trata.

Zaradi nedovoljene prenajanja, moka, masla in mesa: z globo 300 lir: Veleš Antonija, gospodinja, Oreške 4; z globo 500 lir: Obradovič Marija, gospodinja, Ulica Stare Pravde 3.

Zaradi prodaje vina na debelo po pretiranih cenah: z globo 3000 lir: Lusan Rok, Pokopališka 14, Gradnik Lovrene, Pokopališka 8.

Ker so odigrali blago normalni potrošniki, so bili kaznovani: z globo 500 lir: Detiček Franciška, Vrovaška 13; z globo 1000 lir: Suligoj Benedikt, pek Smartinska 18; Omerzel Ivan, upokojenec, Zvezna 9; z globo 300 lir in mora zapreti lokal za 30 dni: Zmazga Viktorija, trgovka, Beethovnova 15; Mencin Adolf, gostilničar, Smartinska 13; z globo 5000 lir: Mole Matej, posestnik z Vrhovne; z globo 5000 lir in 60 dni zapora: Brili Emil, trgovski zastopnik, Jenkova 13; Godec Josip, posestnik, Lilijska 53; Roman Rudolf, krojač, Vrovaška 30; Murinčič Ivan, mesar, Opekarska 6; Veljavrh Ladislav, mesar, Židovska 40; z globo 5000 lir, 60 dni zapora in mora zapreti lokal za 30 dni: Javornik Jožef, mesar, Potočnikova 10, Kveder Lovro, mesar, Poljanska 52, Dular Franc, mesar, Trnovski pristan 4, Kastelic Anton, mesar, Poljanska 54, Avbelj Jožef, mesar, Trnovski pristan.

Zaradi prodaje industrijskih izdelkov ne dovoljen cen: so bili kaznovani: z globo 500 lir: Uraž Jožef, trgovca, Mestni trg 11; Janžič Mirko, drogerist, Bežigrad 5; z globo 1000 lir: Ravnikar Vladimir, Via Marconi 8, Čurk Matej, stavbenik, Mirje 1.

Andrej Anton:

27

Kako postanem javen delavec

Naj hodi sam okrog ali pa v družbi kakkega dobrega prijatelja. Tako naj spoznava ljudstvo, ki ga politično zastopa in zemljo, katere sin je. Naj stopi v hišo siromaka, naj se z delovnimi ljudmi pomenjuje o njihovem življenju in misljenju, ki ga imajo o javni upravi in o vodstvu državnih poslov. Razen tega pa ne bo ljudi nikdar tako temeljito spoznal, kakor pri njihovem delu, v njihovem poklicu, žensko po tem, kako gospodinjijo. Tam se kažejo ljudje, kakršni so v dobrih in slabih časih, s svojimi skrbmi in težavami. Pri poklicnem delu je mogoče vse drugače spoznati vrednost ljudi kakor pa v družbi, kjer se ljudje velikokrat pretvarjajo in drugače kažejo, kakor so v resnici.

Če ga ljudje ne bodo spoznali, potem mu bodo verjetno marsikaj odkrito povedali, kar mu bo le koristilo. Če ga bodo pa spoznali, naj se potruji, da bo doma in prijazen, tako da bo odstranil vsako nezaupanje.

To je pravičen stik z ljudstvom brez umetnih pregrad. Politik bo v takšnem načinu obnevanja z ljudmi našel mnogo pobud za svoje delo, dobil pa bo tudi prilžnost, storiti mnogo dobrega in sicer tistim, ki bodo njegovega posredovanja in pomoči resnično potrební.

Dr. Korošec je nekoč zopet potoval po Štajerskem. Ko je prišel v bližino Sv. Tomaža, ga je nevihta pognala v hišo nekega revnega mizarja. Ker je nalič le trajal, se je razvil pogovor in mizar mu je pričel tožiti o svojih družinskih težavah. Pravil mu je, da mu je nedavno poginila krava in da nima denarja, da bi si kupil drugo. A krava bi jim bila nujno potrebna, ker ima tri male otroke, ki bi jim bilo mleko neizbežno koristna hrana. Med tem se je sprevledilo. Preden je Korošec zapustil hišo, je vprašal mizarja, koliko bi stala krava. »Tri tisoč dinarjev gotovo, a kje naj jih vzamem?« Korošec se je v listnico in reče: »Tu jih imate pa si kupite kravo.« Nato je hitro odšel. Mizar je mislil, da je le šala. Šele, ko je videl, da je neznan gospod pustil tri tisočake na mizi, je spoznal resnico. Stelkel je za njim in vpil: »Gospod, to je preveč, to je preveč!« A Korošec se je že oddaljil. Kasneje se je šele izvedelo, kdo je bil velikodušni darovalec. Zgodba se je hitro zvedela po okolici. Bil pa je to eden tistih brezčestnih dogodkov, ki so Korošcu dali toliko priljubljenost med slovenskim ljudstvom, kakor je še ni užival noben slovenski politik.

Obnovitelj.

Ne skušaj, ko prideš do oblasti vsega postaviti na glavo. Stvari v življenju so se le počasi razvijale in zadobile svoje oblike; počasi so se oblikovale šege in navade ljudstva; večkrat je abstraktna pravica, zapisana v knjigah, v čistem nasprotju s čustvi in pravicami ljudstva, ki jih je treba upoštevati in spoštovati. Razumen politik bo našel mnogo potov in načinov, da primerno uporabi zakon in se ne bo oklepal mrtve črke.

Ne smeš prezreti, da vsi oni, ki se bore za oblast, zahtevajo, nekaj novega in kličejo po radikalnih reformah. Ko bi pa prišli na površino, bodo najglasnejši največkrat med prvimi, ki bodo iskali za sebe izjem in privilegijev.

Pametni politik ne bo nikdar stremel za tem, da bi naenkrat hotel vse prevrniti. Proti temu kar je čas izoblikoval v dolgih dobah, se more samo čes uspešno boriti.

Previden politik bo počasi uvajal svoje reforme. Najprvo bo skušal odpraviti očitne pomanjkljivosti, zboljšal bo upravo, pobijal korupcijo, pametno in varčno bo gospodaril z javnim denarjem, zbiral bo okrog sebe poštene in pametne pomočnike. Vedno pa se bo varoval, da bi svoje reforme obesal na veliki zvon in če bo moral izvesti res kako gluko se gajočo reformo, jo bo izvedel oprežno, da jo bo ljudstvo komaj opazilo in bo mislilo, da se nič važnega in velikega ni zgodilo.

Odnos do ženskega sveta

Žena je opoj in nemir sveta. Nagib je za najboljši in najslabše, kar more zrasti iz človeka. More biti predmet neomejenega uživanja in počelo popolnega obrata od slehernega višjega, plemenitejšega hotenja, ki zlasti mlade ljudi zavede v razkroj in cele narode v propast. More pa biti žena prav tako pobuda za učinkovito zmago nad zgolj naravnim, počutnim hotenjem, more biti voditeljica v duhovno svobodo in učiteljica boljšega, čistejšega življenja.

Javen delavec mora vedeti, da mu žena more biti pri njegovih opravkih v veliko pomoč. Ena žena je spravila celo Samarijo pokonci in jo navdušila za Kristusa. Mora pa se tudi zavedati, da je žena v svojem hotenju in čustvovanju nestalna, spremenljiva in zelo podvržena raznim vplivom.

Vremenska napoved. 29. julija, (četrtek): pretežno jasno, dvig dnevne toplote, zvečer ali ponoči krajevne nevihte.

30. julija, (petek): večinoma jasno, podnevi vroče.

77

zarotnikov, spretnih od njega, ki so ga postavljali v ospredje, da so pod njegovo zaščito izpodjedali državno zgradbo, katero so za vsako ceno hoteli uničiti. Še važnejšo vlogo je v tej gonji imel voditelj oktoberške stranke Gurkov. Ta je osebno sovražil carja, ker je bil razočaran v svojem slavošlepu in se je posluževal vseh sredstev in vseh vpliva, da bi zadoštil temu sovražstvu...

Ze večkrat smo ponovili, da ne nameravamo opisovati zgodovine ruske revolucije, zato ni naša naloga, da bi popisovali, kako so nekateri ljudje, željni oblasti, pomagali rušiti temelje države, ne da bi pomislili na posledice svojega delovanja. Opozarjamo samo na eno dejstvo, ki bi moralo zbuditi pozornost tistih, ki so se hali revolucije, a so jo nevede podpirali. V času, do katerega smo prišli, v letih 1911-12, teroristi niso več stregli carju po življenju. Domnevalo se je, da je to znak pomirjenja države. Dejansko pa je bilo to samo preračunana poteza, ki je bila popolnoma v skladu z velikim načrtom za uničenje vladavine. Bolj uspešno je bilo zadušiti koga v blatu, kakor pa ga umoriti. Čeprav je ta način bolj počasn, ni bil zato nič manj uspešen. Blata, ki je bilo zato potrebno, ni težko najti. Ljudje, ki bi se ob napadu z bombami branili, so bili sanj pripravljeni donasiti to blato v velikih količinah.

Ob obnašanju Dume in nevarnosti škandala, ki bi našel odmev v celi državi, se je car končno zavedel, da bi Rasputinova zadeva, kateri da takrat ni pripisoval nobene važnosti, mogla postati nevarna. Pregledal je listine, ki so oblozevale Rasputina in poslal celo enega izmed svojih pribojnikov na poizvedovanje. Ugodno mnenje, ki ga je do tega trenutka imel o Rasputinu, se je po tem poizvedovanju zelo omajalo. Odredil je, da se mora Rasputin vrniti v svoj kraj. Ta odredba pa je spravila v obup carico, vendar to pot so njeno solze in prošnje ostale brez uspeha. Car ni odnehal. Samo

Bog ve, kako težka mu je bila ta neizprosnost. Vendar pa je njegovo odločnost zlomil eden izmed dogodkov, ki so od časa do časa dajali prav carici.

V jeseni leta 1912 se je carjevič nekoč zadel v bok. Ta udarec je povzročil močno notranje krvavenje. Dečkovo življenje je bilo v nevarnosti. Prav kmalu so najbolj znameniti zdravniki, ki so bili poklicani k bolniku, izjavili, da je njegovo stanje brezupno. Nesrečna mati je bila prepričana, da je vzrok nesreče v tem, ker ni bilo več v njihovi bližini »božjeg« človeka, vendar pa so njegove molitve iz daljave izprosile čudež. Rasputin je namreč carici brzojavil, da bo zaradi njenih solz carjevič rešen. Res se je deček kmalu nato počutil bolje. Bil je rešen. Od zdaj naprej bi nobena stvar ne mogla zmanjšati caričinega svetega zaupanja v čudodelnika, ki ga je poslal Bog za rešitev carske družine in dečele. Car je moral pustiti v tem oziru, ker je opazil, da gre za življenje in smrt njegove ljubljene soproge. S svoje strani ni več zaupal Rasputinu. Vitis, ki so ga nanj naredila odkrila, ki jih je prinesla preiskava, se nikdar več ni izbrisl iz njegove duše. Zdelo se je, da čuti vedno neko nezaupanje do »božjega« človeka in da ga celo zančuje. Kljub temu pa se je udal v nujnost njegove navzočnosti, kakor se je vdal v toliko drugih stvarih. Zavaroval se je za svojo fatalistično miselnost, ker se je dobro zavedal, da se ne more dotakniti Rasputina, ne da bi spravljal v nevarnost zdravje in življenje obževane soproge. Sicer pa so napadi proti Rasputinu zavzeli popolnoma proticarski značaj in zato se je car zavedal, da mora podpirati z vsemi silami in proti vsem nizkotno obrekovano carico. On je poznal bolje kot kdorkoli vzvišenost caričinih čustev. Zdelo se mu je, da more to prepričanje vsiliti drugim na ta način, da snata njene odnose z Rasputinom kot zasebno zadevo, za katero nima nihče pravice, da bi se zanj zanimal.



Ti pa so kar tekmovali v tem, da so pomagali grobokopom monarhije i to ne iz političnega prepričanja, ampak iz lahkomišelnosti; mikale so jih spodbujali zgodbe, ki so jih tudi sami takle navdušeno širili, ne da bi se zavedali, česa s tem postajajo sokrivi. Nekateri člani Dume, ki so bili v sorodstvu z družinami iz najvišje družbe, so imeli dostop k najbolj intimnim sestankom, zbirali tukaj vsemogoče čene in klevete, ki so jih potem razširjali kot popolnoma neovrgljiva dejstva. Tako so nastajale cele gore obtožb, ki jih je rodilo sovraštvo in s katerimi so se pozneje okoristili skrajni elementi. Da so te obtožbe postale smrtni udarci, ki so pozneje uničili vladavino in carja, izvira iz dejstva, da so jih v začetku širili in potrjevali ugledni ljudje in sicer prav člani Dume, ki so govorili v imenu države, a ki so svojo oblast zlorabljali v korist lastnih političnih spletk. Predsednik Dume Rodzjanko, ki je bil v zvezi z visokimi osebnostmi na dvoru, je v tem oziru igral silno umazano vlogo samo zato, da bi se prelinil v ospredje in postal voditelj v proticarski gonji, ki ji je Rasputinova zadeva služila v pretvezo. Nesrečnež ni vedel, da je on sam bil le igrača v rokah

Šest vozov izanskih otrok pri milostni Materi z Brezij

Ljubljana, 28. julija.

Nisem jih pričakoval in mi jutraj tudi na misel ni prišlo, da bom danes pisal o šolskih otrocih z Iga. Ko sem jutraj zavljal proti Mestnemu domu, sem zagledal dolg kmečki voz — lestvak, na njem pa glavo pri glavi. Prva misel je bila, da gre za otroško zavetišče, ki ga selijo. Takoj za tem pa se je prikazal izza ovinka še drugi voz, tretji... in vse do šestega. Brez zelenja in cvetja so bili vozovi, otroci pa — na vsakem vozu jih je bilo okrog 40 — so nekak resno in tiho poskakali in zlezli na tla. Potem sem zvedel, da gre za otroke z Iga in Iške vasi, ki so tako dolgo prosili svojega kaplana in učitelja, da so jih nazadnje odpeljali v Ljubljano. V nedolžnih dušah je gorela želja, da bi poklekili pred podobo Marije Pomagaj z Brezij in jo prosili za milost z nebes.

Ljudje so se začudeni ozirali po veliki otroški družini, ki se je strnila v trop in čakala, da jo bodo povedli na ulice lepega mesta. Seboj so imeli malhe in zavrtke s kruhom, sadjem, kuhinjskimi jajci in z drugimi dobrotami, katere so jim pripravile dobre mamice za na pot. Kaplan g. Jože Vovk mi je pojasnil, da jih je pripeljal z učiteljskim vozom najprej na romanje v stolnico, kjer bodo imeli ob 11 mašo pred oltarjem Marije Pomagaj, potem se bodo okrepčali v Ljudski kuhinji, popoldne pa bodo obiskali Narodni muzej, novo otroško igrišče v Tivoliju in se spet ob 5 poslovili s petimi litanijami od zaščitnice našega ljudstva.

Ganljiv je bil pogled na preproste deklice in dečke. Bilo jih je okrog 240. Tako mladi so že, vendar ni videti na njih obrazih sledov smeha ali razposajenosti. Povsem drugačni so od onih, ki jih vidimo, kako hitijo, kričijo in se prerokajo, ko gredo iz naših mestnih šol. To so kmečki otroci, ki spoznajo že v nejnenežnih letih dolžnosti na domačijah, pa tudi skrb. Trdo življenje, združeno s preizkušnjami, ki so jih prestali, se jim pozna na obrazih. Radovednih oči se ozirajo nekateri po množici gospoških ljudi na ulicah, odprtih ust zre fantek za cestno železnico, ki jo je morda prvič videl. V ostalem se zdi, da so zbrani kakor da bi nosili v svojih dušah romarsko izročilo svojih prednikov. Premišljujejo, kaj vse bodo potožili Materi z Brezij in česa jo bodo prosili.

Lepa si, roža Marija...

Ob enajstih dopoldne je zavila dolga procesija izanskih šolar in šolarjev v stolnico. Zarečih oči so se zazrli v milostno podobo, obdano z lilijami in dalijami, z marjeticami in lučkami. Nek fantek je bil tako zavzet, da je pozabil sneti klobuk z glave. Morda ga ni vajen, morda pa je zbiral misli, kako bi ji razodel svoje misli in želje. Nekateri so bili v čevljih, drugi v cokolah, pa tudi bosonogi. Zdej so bili zadovoljni, zdej se bodo lahko pomenkovali z Materjo, o kateri so slišali od dobrih ljudi, da rada posluša njih tožbe. Marsikateri je vsaj za hip pozabil na žalno znamenje, ki ga nosi na roki ali suknjici. Med njimi so bila tudi dekletca s črnimi rutami in žalnimi oblekami.

Pri oltarju z milostno podobo so imeli svojo šolsko mašo. Ves čas so molili v zboru pod zglednim vodstvom svojih učiteljev. Prva pesem, s katero so pozdravili Marijo z Brezij, je bila »Lepa si roža Marija«. Prvo kitico so odpeli enoglasno in nekam boječe, maturo, še ena, kvečjemu dve postaji in pot bo končana...

V aložjeviški kapeli smo se s sv. mašo in zahvalno pesmijo, zahvalili Bogu za vse do-

tacijo svojih najdražjih, nedolžnih otrok k naši ljudski zaščitnici, da bi jim izprosila blagoslov božji. Kdo ve, česa vsega so jo prosili. Gotovo pa niso pozabili na starše, žive in rajne, pa na sestre in brate, na domačijo in zemljo, ki jim bo dala kruha.

Laže je človeku pri srcu, ko gleda otroke, ki stopajo po stopinjah svojih prednikov. Leti so zapuščali v božjo pomoč in za to prosijo tudi zastopniki mladega rodu. Sto in več Ljubljancev, ki so imeli namen obiskati svetišče le za kratek čas, je zadržala prisrčna otroška pobožnost v cerkvi. Po končanem opravilu so se spet vrstili v dolge redi in se podali na ogledovanje mesta. Ta ali oni je izmotal iz torbice svojo popotnico ter začel jesti, toda kaj kmalu so se znašli v Ljudski kuhinji, kjer

Oj, ta soldaški boben — oj, ta soldaška sablja...

Po naravi je dano možu, da je skrbnik za ženo in otroke, njih zaščitnik in varuh. Zeni je dana ljubezen do otrok in do družinskega ognjišča, možu pa vloga gospodarja in čuvarja domačije. Neprestana borba z naravo, z zvermi, pa s sovražnikom, je prisilila že pračloveka, da si je omislil orožje. Predmeti, ki so jih izkopali na Ljubljanskem barju dokazujejo, da tudi prebivalcem predzgodovinske dobe orožje ni bilo neznano. Izdelovali so loke, sulice, gorjace, sekire in podobno. Vse to so potrebovali za lov, pa tudi za obrambo proti zverem in sovražnemu človeku.

Poleg orožja pa naletimo v zgodovinskih izkopninah vseh časov tudi na razni kmetijski izdelovalni predniki za ženske, pa na ropotuljice in druge igrače za otroke. Dano je, da so možje tudi nežni, čeprav nosijo orožje. Orožje spremlja rod za rod. Zdi se, da spada k naravi moža, da si človek kot posameznik bolj želi, da bi lahko živel v miru. Toda odkar pomni zgodovina, odkar jo pišejo, pišejo tudi zgodovine vojske. Izročilo orožja je tako močno, da se prebujata tudi že v fantičkih najnežnejših letih. Deklice se zanimajo za lutke, tri ali štiri letni sinko pa si kaj kmalu zaželi puške, meča, bobna ali konjička.

Za božjo voljo, kaj pa je to?

V stoletjih se je orožje zelo spremenilo. — Prvotno se je boril človek s kamnom in gorjaco, kaj kmalu pa si je omislil bojno sekuro, meč, sulico in lok. Zdej so ga silili k izboljšanju orožja lovskega, zdej ga obrambeni ali napadalni. S časom se je skušal zavarovati glavo, ramena, vrat, prsa in druge dele telesa. Tako so nastale čelade, ščitniki in potem viteški oklepi, ki so nam znani s slik srednjeveških turnirjev. Kolikšen razvoj od preproste gorjace do sodobnega topa ali tanka!

Človek pa je presenečen ko ugotovi, da se dandanašnji otroci ne zanimajo samo za svoje vojaške igrače, temveč tudi za moderno orožje. Na vsem lepem me je začel šestletni hlačar spraševati, če poznata tudi strojne topove. Kriz božji, kako da te to zanima, sem si mislil, fantiček pa je nadaljeval, če poznata tudi takšne strojne topove kot so strojne puške... Toda, ko sva bila nekoč v muzeju, in sva zavila tudi v IV. dvorano ali orožarno, je ostrmel pred nečim, česar ni poznal. »Za božjo voljo, kaj

so jim pripravili izanski kmetje tečno kosilo. Popoldne so porabili za ogled ljubljanskih znamenitosti. Mikalo jih je v muzej, kjer so se zanimali zlasti za življenje barjanskih mostiščarjev, vedeli pa so tudi, da bodo videli orjaškega mamuta. Med drugim so si ogledali tudi otroški paradiž. Tega ali onega je zamakalo, da je preizkusil gugalnico ali vrtiljak, v ostalem pa imajo doma dovolj možnosti za otroško udejstvovanje v prirodi. Nekateri so zavidali meščanskim otrokom, ki jih vodijo matere v Tivoli, ni pa bilo malo takih, ki ne bi zamenjali svojih trat, pašnikov, gozdov in potokov za vse te umetne naprave. Na koncu so se spet oglašili pri milostni podobi z Brezij. Določeno je bilo, da bodo tam poslovalne pete litanije. Olajšani in potolaženi so se spet vrtili proti večeru na svoje domove. Izanskim malčkom in njihovim staršem pa vosečimo, naj bi jim izprosila Mati božja obilo blagoslova in novih moči za življenje.

pa je to...! Ostrmel je pred oklepom srednjeveškega viteza. Potem je uganil: Nikdo drugi ne more biti kot sam Brdavs... Tako bi lahko rekel, da je v orožarni našega muzeja marsikaj, kar bo zanimalo tudi človeka, ki že pozna strojne puške in strojne topove. O tej orožarni mislim danes pripovedovati.

Romantična doba orožja

Ko gledaš stare oklepe, meče, sulice, loke in čelade se nehoti spomni romantičnega življenja srednjeveških viteзов. Takrat sta imeli telesna moč in spretnost še veliko ceno. Gotovo so morali biti zelo krepki, da so lahko sukali tudi težke in dolge meče, »flamberge« z valovito obreznim rezilom ki so jih držali z obema rokama. Uporabljali so jih v gneči, da so si lahko utrlji pot v sovražnikove vrste. Stare orožje je bilo v primeri z današnjim še zelo težko in okorno. Sablje, ki jih uporabljamo dandanes za športno sabljanje, se zdijo naravnost igrača sproti okornim mečem in dolgim sulicam. Beremo, da so nosili včasih tudi do 6 m dolga kopja.

Orožarna Narodnega muzeja sicer ni obilna, tudi ni popolna, kakršne vidimo v voj. muzejih, nudi pa zanimiv vpogled v razvoj orožja srednjega veka. V dobi, ko je pomenil meč glavno orožje vojščaka, so polagali veliko važnost na oklepe, s katerimi so se zavarovali pred udarci in vbodi. Prvotno so si varovali glave s preprostimi, loncu podobnimi čeladami s posebnimi odprtinami za oči. Potem so dobile čelade premakljiv vizir, v 13. stoletju pa so jih prilagodili obliki glave. Krasili so jih največ z grbi, vtisnjenimi v usnje ali pa iz pločevine in lesa. Tudi oklepi so preživeli svoj razvoj. Prvotno so si zavarovali samo obščitneje dele telesa. Vedno več je bilo takega zavarovanja, dokler ni dobil vitez posebnega oblačila, obšitega s kovinskimi ploščami. Takšno oblačilo je bilo podobno mreži in je bilo lahko prenosljivo. V kotu orožarne vidimo posebno lep, umetniško izdelan oklep. Brez dvoma gre za dragoceni del opreme visokega vojaškega dostojanstvenika. Baj je je nosil cesar Maksimilijan. Poleg celotnih oklepov raznih tipov vidimo tudi posamezne dele, s katerimi so si zavarovali vrat, ramena, roke in druge dele telesa.

Petelin z rdečo gobo

Od napadalnega orožja velja omeniti meče, ki so jih izkopali pred dobrim stoletjem, ko so pogoltili strugo Ljubljane. Pešci so bili opremljeni s kratkimi meči, bojnimi sekirami, s kiji in kopji. Orožje pešca je bilo nasajeno na dolgo toporišče, kar spominja na današnje bodalo na puški. Takšna toporišča s sulico in sekuro na vrhu so nosili pozneje nočni čuvaji. V zvezi s turškimi boji se je tudi v naših krajih v marsičem izboljšala proizvodnja orožja. Zanimiva je »jutranja zvezda«, to je kij, okovan s štrlečimi žebli. Proti konjenikom so uporabljali »konjederce«, ki so jih nastavljali po polju pred taboriščem. Prav dobro ohranjen je tudi sloviti lok-samostrel, ki ga je v poznějšíh stoletjih dočela izpodrinila iznajdba smodnika.

Po 15. stoletju je spregovorilo strelna orožje, ki je imelo pozneje za posledico, da so vojščaki odložili svoja dolga kopja in težke oklepe. Prvotno so bile puške še zelo preproste. Ni bilo avtomatskih vžigalnikov, pač pa so nasuli v posebno luknjico smodnik ter ga zažigali s tlečo gobo ali s kresilnim kamnom. Okoli leta 1420. je dobila puška petelina, ki je držal tlečo gobo. V tem je bil že napredek: toda lahko si mislimo, da je bilo zažiganje smodnika s tlečo gobo precej zamudno, prav posebno pa še ob deževnem ali sicer vlažnem vremenu.

Zato pomeni izum nekega urarja, ki je izdelal vžigalnik, ki je sprožen drgnil ob kremen na petelinu in tako vžigal smodnik na puškinu poncvi, spet važen korak naprej. Šele proti koncu 18. stoletja je proizvodnja pušk tako napredovala, da so lahko zamenjali vžigalne naprave z vžigalnimi kapicami.

Pred stoletji so pomenile puške še pravo redkost in dragocnost. Zato ni čudno, da so jih radi okraševali na kopitu, kakor tudi po drugih lesenih oblogah. Pri podrobnem ogledu orožja muzejske zbirke bo opazil gledalec podrobnosti vojaškega in lovškega pribora, kakor

Oltar farne cerkve v Kranju



Pred nedavnim smo poročali, s kako prisrčnostjo je bila opravljena posvetitev Gorenjske v larni cerkvi v Kranju. Sv. mašo je ob posvetitvi opravil sam prevz. škof celovski g. dr. Rohrachner. Asistirali so pri slovesni maši znani gorenjski gosposde duhovniki Zupanc, Podvinški, Čemažar, Hiti, Huth in drugi. Oltar v larni cerkvi je bil ves v cvetju in so pred njim v dolgih lokih izpod stropa viseli venci. Za to slovesnost so postavili nad tabernakelj glavnega oltarja najlepši kip Matere božje, kar ga je premoželo Kranj. Vzeli so ga iz Marjanišča. Visoko nad oltarjem pa so na venci pritrili napis s prisrčno prošnjo. Naj dokaže še slika, da je bil to res lep pogled.

Izšla je nova knjiga

Jana Gionoja

»Ž E T E V«

Odrezki julijskih živilskih nakaznic

Mestni preskrbovalni urad bo meseca avgusta odrezke julijskih živilskih nakaznic sprejmal od trgovcev in pekov tako, da pridejo na vrsto 3. avgusta trgovci z začenicno A, dne 4. avgusta z začenicno B, 5. avgusta z začenicno C do F, 6. avgusta z začenicno G in H, 7. avgusta z začenicno I in J, 9. avgusta z začenicno K do L, 10. avgusta z začenicno M do N, 11. avgusta z začenicno O do P, 12. avgusta z začenicno Q do R, 13. avgusta z začenicno S do T, 14. avgusta z začenicno U do V, 15. avgusta z začenicno W do X, 16. avgusta z začenicno Y do Z. — Peki pridejo na vrsto 20. avgusta z začenicno A do J, 21. avgusta z začenicno K do O, 23. avgusta z začenicno P in R ter 24. avgusta z začenicno S do Z. — Menda trgovci in pekov ni več treba opozarjati, naj se natanko ravna po tem razporedu, zato naj ga pa izrežejo in shranijo, da ne bo potrate časa in nepotrebne nezadovoljnosti.

Prijavite mizarski klej!

Pokrajinski svet korporacij v Ljubljani je poslal Zdrženju trgovcev naslednji dopis: Zdrženje se naproša, da opozori vse svoje člane, naj prijavijo Pokrajinskemu svetu korporacij do 31. t. m. vse količine mizarskega kleja, ki ga posedujejo bodisi za preprodajo, lastno uporabo ali na račun tretjih oseb. Opozorja se, da se morajo prijaviti brez izjeme vse količine nad 1 kg.

ključa za puške s kolescem, rogove za smodnik, merice za smodnik, škarje za rezanje krogel, razne torbe in podobno. Poleg orožja, ki so ga izkopali (meči, sulice, sekire, kiji), vidimo tudi primere dragocenega orožja, ki so ga nosili vojaški dostojanstveniki in drugi imoviti možje. Pri tem so ročaji mečev in bodal, kakor tudi deli pušk in pištol okrašeni z damasciranjem, s tolčenjem, graviranjem ali ujedkovanjem pa tudi z dragocenimi kamni.

Možje, ki so nosili to orožje, so zmagovali in bili poraženi. Ze stoletja počivajo njihove kosti v zemlji, ki vse spravi, vse umiri. Med tem je proizvodnja orožja neznansko napredovala. Fantički, ki se zanimajo za tanke in strojne topove se samo še čudijo, ko gledajo oklepe srednjeveških viteзов.

Taka je ta zbirka, s katero se je predstavila Gelč Jontesova. Priznati moram, da me je njena oblikovna moč prišla, kakor nisem pričakoval po njenih znanih delih, ki so bila vseh brez prave kompozicije. Jontesova je gotovo naraven talent, ki ne opisuje z razumom in erudicijo, temveč z gonom naturalističnega oblikovalca življenjskih podob brez ozira na njihov duhovni smisel. Kakor je njen svet, katerega pozna in opisuje, surov, na dnu, tako so tudi gibalca njenih junakov iz dna, izključno seksus, ne erotika, ki je že višja kulturna oblika ljubezenskega gona. Z moško silo in brez ozir na odkrila moralne gibalca našega podzemlja, ki so produkt — blazirane moralne pokvarjenosti mesta in kmetijske primitivnosti in nagonskosti: kar pride iz tega križanja, je svet Gelč Jontesove v tej zbirki, ki nas navdaja s strahom, skrbjo in boljo, pa tudi — odvratnostjo.

Tako nudi mnogo gradiva za naše socialne in karitativne ter dušebrižne delavce, ki si stavijo nalogo socialno in moralno dvigniti našo periferijo. V Jontesovi je ta periferija zaživela v svoji plastični grozotnosti. Tu vidimo same črepinje, propad oseb in nesrečo, in zdi se mi, da bi se bolj podal v smislu naturalističnih pisateljev pesimistični naslov: Črepinje v gramozni jami: razbite človeške posode, ki jih strže od gona in srca vrže življenje v stran. Sreča na črepinjah bi veljala samo za omenjene tri: Malo življenje, Perica Mica in Mati iz jame, ki kažejo novo pot pisateljice Gelč Jontesove v nov svet, za katerega prosimo (in ga slutimo), kakor vročično molli njen Janezek na str. 224, trepetajoč po vsem telesu: »da bi od noked prisiljala v to črno sobo luč«.

Petdesetletnica mature: 1893-1943



»Na tiho goro ozka cesta vodi, ob njej znamenovane so postaje. Popotnik, ki po cesti tod hiti, postoj ob njih!«

Besede Vide Tauferjeve se kaj lepo prilegajo petdesetletnici mature, ki smo jo pred kratkim praznovali maturanti iz leta 1893.

Po pet in dvajsetih letih smo se shajali vsakih pet let in motrili svoje življenjske postaje, dokler nismo letos dosegli že deseto. V veselju in žalosti je prešla dolga doba let. Pripeljali smo na vrh, kjer nam je zabliščala narproti »zlata« maturo. Še ena, kvečjemu dve postaji in pot bo končana...

V aložjeviški kapeli smo se s sv. mašo in zahvalno pesmijo, zahvalili Bogu za vse do-

bro, pa tudi hudo, ki nas je zadevalo. Stare nabožne pesmi izza gimnazijskih let so nam oživile lepe, drage spomine!

Od 65 maturantov ljubljanske gimnazije iz leta 1893 nas je živih še 33, iz a oddelka 19, iz b 14. Sestanka se nas je moglo udeležiti samo 12 tovarišev in ti so: (pri mizi od desne proti levi) dr. Kaiser Adolf, dr. Graselli Mirko, Wester Josip, Frole Ivan, Poženc Ivan, Mlakar Janko, dr. Škerlj Milan. Stojе od desne proti levi: dr. Orel Ivan, Cvek Ivan, Zajec Rudolf, Golf Anton in Reiser Jožef.

Med navedenimi soščili je tudi eden z realke, eden pa z novomeške gimnazije.

moči kot začelka tudi mpralnega dviga, tam nadaljuje Jontesova, a ne kot propovednik, temveč kot slikar tega ljubljanskega dna, kot epik življenjskega naturalizma predmetne surove, življenjsko trdo udarjene resničnosti s seksualnim razvratom, boleznimi, bebi in manj nadarjenimi ljudmi, s cipami in izkoriščevalci neskušenih moških in žensk, pijanci in še bolj pijankami itd. Vsi naturalistični reviziti so tu izrabljeni: ljudje opravljajo potrebo, pri ženskah se namiguje na »ono« in pri moških »na tisto«, »podvalivajo« si za zabavo ženske še poleg tega, da je vse med seboj seksualno povezano brez moralnih skupulov. To je duhovni in predmetni svet te zbirke, ki je v marsičem soroden »Samorastnikom« po temnih in surovih podobah življenja ter se z njimi vred lahko uvršča med slovenske najbolj naturalistične knjige.

Toda napisala je te zgodbe — dobra pisateljica. Pisateljica, ki ne pozna filozofiranja, moraliziranja in sentimentalnosti, temveč samo prvobitno voljo po slikanju življenjskih podob in značajev ter tragike človeškega srca na dnu življenjskih refleksov. Predvsem tri črtice iz te zbirke so pisane s pravo pisateljsko močjo: Malo življenje, Perica Mica in Mati iz jame, ki je gotovo najpretnesilnejša podoba proletarske matere pri nas. V teh treh novelah je nam pisateljica pokazala globoko tragiko tihega in dobrega človeškega srca, ki ga je strlo življenje, pa tudi nemir srca. To je podoba sluškinje, Milnarjeve Nežke (Malo življenje), ki gre v mesto za klicem srca, pa najde samo prevaro, dobi pa uteho v zvestem službovanju sitni gospodinjti ter v Bogu. Tragika te črtice pade še bolj v oči in v srce, ker dobra Nežka propada, dočim se razvita Stefka

KULTURNI OBZORNIK

Nova slovenska pripovednica

Gelč Jontes: Sreča na črepinjah

Založba »Pluže«, ki se je osnovala letos, je izdala kot svojo prvo knjigo novele in črtice slovenske pisateljice Gelč Jontesove pod naslovom »Sreča na črepinjah« (str. 300). Ni pa ta zbirka samo prva knjiga nove knjižne založbe, ki naznaja poleg nje za letos še tri prevode iz modernih svetovnih pisateljev (Melville, Pirandello in Steinbeck), temveč je tudi prva zbirka imenovane pisateljice, ki jo pa slovenska javnost že kolikor toliko pozna. Doslej je namreč izšlo nekaj njenih novel v Ljubljanskem Zvonu, Sodobnosti in Modri ptici, nastopila je pa tudi že s posebnim recitacijskim nastopom, ki pa ni vzbudil širšega odjeka. Zdej je zbrala 11 svojih stvari ter jih — razdeljene v štiri oddelke — izdala v zbirki, ki nam daje priložnost, da skušamo označiti njeno literarno ceno.

Gelč Jontes je izrazita pisateljica ljubljanske periferije, Krakova, Trnovega, Črnomuznega jame, Vodmata, Sibirije, Ižanskega okolja; tipov, ki se rekrutirajo v Ljubljano iz teh kmetijskih predelov: mlekarije, služkinj, furmanov, ušvih beračev, delomrznežev, lajnarjev, peric, gruntarjev, pa tudi moralnega propada, ki izvirja iz revščine, neizobrazbe, iz okolja, ki ima pri Jontesovi absolutno, prav zolajevsko vlogo oblikovanja človeških usod. Tam, kjer je svoj čas zastavljal Finžgar s črtico »Sibirija«, poudarjajo potrebo žive socialne po-

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 29. malega srpana: Marta, devica; Fe-
liks II., papež in mučenec; Urban II., papež.
Petek, 30. malega srpana: Abdon in Senen,
mučenec; Julita, mučenica.

Zgodovinski paberki

29. malega srpana:

I. 1014. je bizantinski cesar Vasilij II. uničil
pod goro Belasico vojsko makedonskega carja Sa-
muela. Ko je po smrti carja Simeona začela Bol-
garija naglo slabeti, so se ločili od nje jugovzhodni
deli v Makedoniji in ohranili samostojnost tudi še
potem, ko so se Bizantinci polastili bolgarskega
ozemlja. Za oddaljene in gorate kraje se namreč
niso toliko zanimali. Krepko so držali le obmorske
pokrajine in važno prehodno ozemlje ob Marici,
Moravi in Vardaru, po katerem so vodile glavne
ceste, zato se je v tem odmaknjenem svetu skoraj
neovirano razvijala nova slovanska država, ki jo
imenujemo makedonsko. Njeno središče je bilo v
začetku na nekem otočku Prespanskega jezera, po-
neje pa v Ohridu. Državo so vodili najprej štirje
bratje, od katerih so trije kmalu padli v bojih, živ
je ostal le najmlajši Samuel. Ko so nastali po smrti
Ivana Dzimiskisa v Carigradu veliki neredi, je Sa-
muel pridružil svoji slovanski plemenu v Povar-
daru. Z močno vojsko je vdrl nato še v severno
Grčijo in jo osvojil, za tem pa krenil proti Sofiji.
Novi bizantinski vladar Vasilij II. je spoznal nevar-
nost Samuelovega prodiranja in se mu ustavljal bli-
zju Sofije, a je bil premagan, vsa zahodna Bolgarija
se je priključila Samuelu. Po teh uspehih na vzhodu
je zavaroval in zaokrožil svojo državo še na
zahodu, kjer je segala do Jadrana. Ko je tako raz-
širil svojo posest od severnih grških pokrajin pa
do Save in Donave, se je hotel polastiti še Soluna,
glavne bizantinske postojanke na polotoku razen
Bizanca: toda tam je doživel neuspeh. V tem pa je
Vasilij II. strl upor v Mali Aziji, ki je dotlej vezal
velik del njegovih sil in zboljšan svojo vojsko. Do
odločilne bitke je prišlo pod Belasico, kjer je Va-
silij Samuela popolnoma premagal, tako da se je
komaj sam rešil v utrjeni Prilep. Nad 15.000 ujet-
nikov je dal krvoločni zmagovalcu oslepeti, le vsa-
kemu stotemu je pustil po eno oko, da je lahko
vodil svoje elepe tovariše. Bedno vojsko slepec
je nato poslal Samuelu, ki ga je poraz in ta prizor
tako potrl, da je kmalu umrl. Makedonska država
je bila Samuelovo osebno delo, zato je po njegovi
smrti naglo propadla.

I. 1900. je ubil neki anarhist v Monzi italijan-
skega kralja Umberto I. Dobri in svetli lik vladarja
je zapustil vzvišen zgled poštenosti, dobrosrčnosti
in plemenitega poguma, ki ga je kazal v žalostnih
in nevarnih trenutkih svoje domovine. Padel je v
trenutku, ko je italijanski narod po premaganju tež-
ki dobi notranjih kriz nastopil pot političnega in
gospodarskega razvoja, ki se je tako slavno uvelja-
vil pod njegovim naslednikom Viktorjem Emanuelom III.

Dijaki, znanje, ki ga Vam na-
laga šola, boste pridobili na
prijeten način, če boste brali

»SVET«

Osebnostne novice

— Poročila sta se v ponedeljek, 26. t. m. v cer-
kvi sv. Petra v Ljubljani violinist g. Dražil
Srečko, član radijskega orkestra, in gospičina
Gregorič Vera, hčerka direktorja pošte in te-
legrafa v pok. g. Gregoriča Alojzija. Priči sta bila
ženinov brat Dražil Branko in nevestin brat inž.
Gregorič Alojzij. Pri poročenju obreda je igral
celoten radijski orkester pod vodstvom dirigenta
D. M. Šijanca. Solo točko je izvajal violinist Ali
Dermelj. Obilo sreče!

— Ravnateljstvo škof. klas. gimnazije v Ljub-
ljani naznanja, da bo v soboto, 31. julija, ob 8. uri
v Baragovem zahvalna sv. maša in nato razdelitev
izpričeval.

— Na IV. realni gimnaziji v Ljubljani so pod
predsedstvom univerzitetnega profesorja dr. Bar-

tolomea Calvija naredili višji tečajni izpit nasled-
nji kandidati: Bavdaž Alojzij, Brlež Jože, Cvelbar
Jože, Fabijan Mitja, Fink Miloš, Hočevar Stanislav,
Kavčič Vladimir, Košir Dušan, Kovič Stanislav, Kra-
ševac Branko, Lah Avgustin, Lapajne Savo, Letonja
Ludvik, Luckmann Friderik, Mešič Ivan, Mravljec
Milan, Nebesari Boris, Omahen Miloš, Perles Adolf,
Pirnat Boris, Ogrizek Slavoj, Rovar Jože, Selan
Branko, Sever Tugomir, Skerlet Dušan, Stamač Ju-
lijana, Stibil Boris, Ujčič Milan, Zelenko Vladimir,
Zevnik Mihael, Brezovčič Marjan (priv.), Gorjan
Leopold (priv.), Veber Franc (priv.), Namar Leopold
(priv.).

Dijaki, znanje, ki ga Vam na-
laga šola, boste pridobili na
prijeten način, če boste brali

»SVET«

— Uspeh na meščanski šoli v Novem mestu ob
koncu šolskega leta 1942-43 je bil: Vseh učencev je
bilo: 83 dečkov in 95 deklic, skupaj 178. Po uspehu
je bilo: odličnih 26, prav dobrih 65 in dobrih 10,
skupaj jih je izdelalo 101 učenec ali 57%. Popravni
izpit jeseni ima: 22 dečkov in 35 deklic, skupaj 57
ali 32%; razred ponavlja: 7 dečkov in 10 deklic,
skupaj 17. IV. razred z završnim izpitom je končalo
27 učencev in učenek, 3 učenci so bili odklonjeni za
2 meseca.

— Obrtnike opozarja Odsek za obrtništvo Zdr-
ženja industrijev in obrtnikov, da morajo vlagati
vse prošnje za nakazilo surovin le preko pristojnih
strokovnih združenj, ker bodo sicer zavrnjene. Tu-
di prošnje glede cen industrijskih in obrtnih proiz-
vodov morajo biti predložene Visokemu komisarija-
tu — Uradu za določevanje cen, po istem po-
stopku.

— Evžen Sajovic razstavlja svoja najnovejša
dela v salonu A. Kos (prehod nebotičnika).

— Oblačno vreme. V torek je vladala primer-
na julijska vročina. Bilo je zelo soparno in zazna-
movan je bil dnevni temperaturni maksimum +
27,5°C. Po vročini in sopari se je začelo pozneje
oblačiti. Na jugozapadu je močno grmelno. Vse je
kazalo, da se bliža nad mesto nevihta. Zavel pa
je močan sever, ki je po nekaterih njivah podrl
fižolove prekle. Nevihta pa je bila od mesta od-

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

— Prof. dr. Miha Dorbolo. Preteklo nedeljo so
pokopali g. dr. Miha Dorbolo, profesorja bogoslov-
ja v Udinah. Rajni gospod je bil deset let vodja vi-
šarskega svetišča in so ga romarji zelo vzljubili.
Naj počiva v miru!

Nova maša. V nedeljo, 25. julija, je v svojem
rojstnem kraju Skrilje, v podružni cerkvi sv. Mar-
jete v Camigaju župnik, pel novo mašo g. peter
Ivan Rustj iz Družbe Jezusove. V mašnika ga
je posvetil sredi julija v Chieriju pri Turinu turin-
ski nadškof kardinal Mavrilij Fossati. Ljubezno
so ga sprejeli domači z g. župnikom Viktorinom
Staničem. Najlepši dar so bila sv. obhajila, ki so jih
prejeli zanj verniki tisto jutro. Ljudstvo se je v
goreči molitvi združilo z novomašnikom, zavedajoč
se, da ima enega posestvalca med seboj in Bogom
več, ki jih bo osrečeval z ljubljeno presv. Srca,
saj si je zahteval življenjsko naloge: Srce Jezusovo,
daj da Te ljubim in da si prizadevam, da Te bodo
ljubili drugi.

Z Gorenjskega

V Bistrici pri Podbrezjah je 18. t. m. umrl 78-
letni posestnik in krojaški mojster Anton Pe-
ternel. Kot mož neomajne poštenosti je daleč
na okoli užival velik ugled. Mnogo let je bil občin-
ski odbornik in vsa leta cerkveni ključar v Pod-
brezjah ter so njegovo modro besedo povsod upo-
števali. Svojo številno družino je dobro in skrbno
vzgojil, dasi mu je žena umrla zelo zgodaj. Maša
zadušnica bo v petek, 30. julija, v frančiškanski
cerkvi v Ljubljani. Bog mu daj večno plačilo!

Nove umetnine. Poslopje deželne uprave v
Kranju bo, kakor poročajo nemški listi, okrašeno
s fresko profesorja Lobisserja. Tudi okrogno po-
slopje v Radovljici bo dobilo svojo umetnino. Aka-
demijski slikar Oton Bestereimer bo narisal stensko
sliko, ki bo predstavljala moža in ženo v okrilju
močnega orla.

S Spodnjega Štajerskega

Umrl je v Mariboru 42-letni tesar Anton Kra-
ner iz Šentjakobskega dola.

gnana. Padlo je le nekaj kapljic dežja. Dežomer na
univerzi ni mogel izmeriti te količine dežja. Lepi
dnevi z vročino so ugodni za rast vseh pridelkov.
Zetev je v glavnem končana. Začenja se mlačev.
Prihajajo poročila, da je letos bila žitna letina iz-
redno dobra. V sredo jutraj je nastopilo oblačno
vreme. Zgodaj jutraj ni bilo megle. Kljub oblač-
nosti pa je bila razmera visoka jutranja tempe-
ratura. Jutranji temperaturni minimum je znašal
+ 16°C. Barometer se je dvignil na 761 mm. Nor-
malno stanje.

— Najlepši spomin — fotografska povečava,
tudi po vsaki stari sliki Foto Bem, Ljubljana,
Wollova 6.

— Nad 98.000 lir denarne kazni. Urad za nad-
zorstvo cen pri Visokem komisariatu je objavil
imenu oseb, ki so bile v času od 1. do 15. junija
t. l. kaznovane od Kraljeve kvesture (protidraginjs-
ki oddelki) zaradi kršitve raznih protidraginjskih
uredb, izdanih od Visokega komisarja. Zaradi na-
vijačenja cen, skrivanja življenjskih potrebščin, odte-
govanja blaga normalni uporabi in zaradi drugih
kršitev protidraginjskih uredb je bilo kaznovanih
38 oseb na skupno denarno kazen 98.000 lir. Ne-
katere osebe so bile poleg tega kaznovane še z
zaporom. Zaradi navijačenja cen je bilo kaznovanih
7 oseb na 13.000 lir, ena oseba poleg tega še z za-
porom 30 dni. Zaradi skrivanja blaga in odtegnitve
normalni uporabi je bilo kaznovanih 13 oseb na
skupno 60.500 lir denarne kazni, od teh je bilo še
11 oseb kaznovanih z zaporom po 60 dni. Ostale
osebe so bile kaznovane zaradi kršitve drugih pro-
tidraginjskih uredb. Upravna oblast je eno osebo
prijavila civilno kazenskemu sodišču.

Dijaki, znanje, ki ga Vam na-
laga šola, boste pridobili na
prijeten način, če boste brali

»SVET«

— Nesreče na deželi. V Gorenji vasi pri Rib-
nici je bila nedavno huda nesreča, ko bi kmalu po-
stala žrtev plamenov mlada deklica. Posestnikova
hčerka 16-letna Tončka Širceljeva je stala preblizu
ognjišču, pa se ji je vnela obleka, ki je hitro za-
žela goreti. Razen tega se je še opekla z vrelo
vodo po obrazu in rokah. Hudo opečeno so jo pre-
peljali v ljubljansko bolnišnico. — V Dolenji vasi
pri Ribnici je padel s strehe in dobil hude notra-
nje poškodbe 50-letni tesar Jakob Hönigman. —
Jakob Jaklič, 59-letni posestnik v Velikih Laščah,
je v gozdu nakladal hode. Debel hloh mu je padel
na levo nogo in mu je zdrobil. — V Borovnici je
60-letnemu delavcu Antonu Debevču med delom
bilo poškodovano desno oko.

Nesreče. 18-letna posestnikova hčerka Mihaela
Leskovar iz Kalč, občina Zgor. Polskava, se je s
srpom močno urezala v desno roko in je morala
po zdravniški pomoči v mariborsko bolnišnico. —
43-letni šofer Alojzij Šori iz Ščavnice je hotel za-
gnati motor pri avtomobilu, ročica pa je odletela
nazaj in mu zlomila desno roko. — Pri padcu si je
hudo poškodovala oko 32-letna Frančiška Potočnik
iz Dogaš pri Mariboru. Prepeljali so jo na očesno
kliniko v Gradec.

Člani protiletalske zaščite v Radvanju so se
zbrali pred dnevi na prvem sestanku, na katerem
je bilo predavanje o določitih zakona o protiletal-
ski zaščiti.

Dunajski otroci so zapustili Spodnje Štajersko.
Preteklo soboto popoldne so se v dvorani domo-
vinske zveze v Mariboru zbrali fantje in dekleta
z Dunaja, ki so preživeli 14 dni na Spodnjem Šta-
jerskem. Siegfried Tremli je otroke pozdravil v
imenu zveznega vodje iz izrazil upanje, da se bodo
prihodnje leto spet vrnili na Spodnje Štajersko.

Žrtev Drave. 11-letni šolar Avguštin Vaganik
se je kopal v stranskem rokvu Drave pri železni-
škem mostu v Pljuju. Naenkrat ga je zgrabil vrtinec
in ga potegnil na dno. Njegov oče je stal v bližini
in videl, kako je voda pogoltnila sina, pa mu ni
mogel več pomagati.

Nesreča v mizarski delavnici. V delavnici mi-
zarskega mojstra Jožeta Trepanca v St. Jurju ob
juž. železnici je pomočnik Franc Antolice po ne-
previdnosti zašel z levo roko v cirkularno, ki mu
je odžagala palec in kazalec.

Iz Hrvaške

Varaždinci bodo sami uprizarjali opere in ope-
rete. V Varaždinu so lani ljubitelji gledališke
umetnosti ustanovili Društvo gledaliških prostovol-
cev. Društvo je v minuli sezoni uprizorilo pet gle-
daliških predstav. Po doseženem uspehu so gle-
dališki diletantje sklenili uprizoriti v prihodnji
sezoni poleg dramskih del tudi več oper in operet.

Hrvaški znanstvenik — izredni svetnik Kon-
gregacije sv. obreda. Znani hrvaški znanstvenik
ter predsednik mednarodnega poverjenstva za iz-

PROGRAM

KNJIZNE ZBIRKE

»NAŠA KNJIGA« ZA DRUGO POLLETJE

Salminen: KATRINA. Finski roman o materi.
Hünnerman: OCE DAMIJAN. Življenjski roman
Damijana de Veuster, »očeta
gobavev«.
Cloete: KOLESA SE VRTIJO. Epopeja Bu-
rov v 19. stoletju.
Budak: MUSHKA. Liški roman, pendant
»Ognjišču«.

Prva dva romana izdeta skupaj konec julija.
NAROCNINA za vse štiri, v platno vezane knji-
ge je 1.92— in se lahko plača v šestih obrokih
po 1.32—. Kdor poravnava do zadnjega avgusta
vso naročnino naenkrat, plača samo 1.60—
Cimprej naročite to najboljšo zbirko leposlov. del

ZALOŽBA »NAŠA KNJIGA«
LJUDSKA KNJIGARNA
v Ljubljani — Pred Skofljo 5

dajo del srednjeveškega učenjaka in filozofa bl.
Ivana Duns Skota, o. dr. Karlo Balič, je imenovan
za izrednega svetnika najvišje cerkvene Kongre-
gacije sv. obreda. O. dr. Balič, član dalmatinske
franciškanske province, je prvi Hrvat, ki je prišel
v to kongregacijo.

Književni natečaj Matice Hrvatske. Zagrebška
občina je obvestila odbor Matice Hrvatske, da bo
iz »Volila Miroslava Kulmerja st. za nagrade go-
spodarskih pisateljev« dajala Matici Hrvatski za
dobo desetih let vsako leto znesek 30.000 kun. Od-
bor Matice Hrvatske je sedaj že razpisal natečaj
za tako delo, ki mora biti ali docela strokovno, ali
pa roman ali novela s tendenco, da se ožigotijo
slabi kmetički gospodarji ter strokovno poučujejo
dobri in napredni kmetovalci.

Naročajte »Slovenca«!

Iz Srbije

Obnovitveno delo v Makedoniji. Zadnji obisk
predsednika bolgarske vlade v Skoplju je dal ča-
sopisju povod za objavo več člankov, v katerih
uredniki posameznih dnevnikov opisujejo razmere
v Makedoniji pred in po zasedbi bolgarskih čet in
priključitvi te pokrajine Bolgariji. Sam ministrski
predsednik Filov je uredniku sofijske Zore izjavil,
da je zelo zadovoljen nad vsem, kar je videl na
svojem inspekcijskem potovanju. Omenil je pa tudi
še druge potrebe teh krajev, s katerimi se bodo
morale baviti pristojne oblasti. Sem spada pred-
vsem graditev vodovodov in ustanavljanje novih
industrijskih podjetij, iz člankov o obnovi te po-
krajine pa posnemamo, da se je bolgarska uprava
v začetku bavila predvsem z vprašanjem pravične
razdelitve zemlje, ki je ostala brez gospodarjev in
lastnikov, med ljudstvo, ki je v prejšnjih letih po-
begnilo iz Makedonije v Bolgarijo ter se je po za-
sedbi teh krajev po bolgarski vojski zopet vrnilo
v svoje občine. Zemlje za razdelitev med nove na-
seljence je imelo kmetijsko in gospodarsko mini-
strstvo na razpolago 64.000 hektarjev. Tako stanje
je bilo leta 1942. Lani so oblasti razdelile med
16.789 naseljenecv okoli 40.000 hektarjev, 1542
hektarjev zemlje so pa dobile razne šole in cer-
kvene občine. Oblast je organizirala tudi kmetijski
stan. Samo v skopljanskem okraju so ustanovili 18
okrajnih kmetijskih organizacij z 40.000 člani, v bi-
toljskem okraju odnosno okrožju pa 4, ki danes
štejejo 12 članov. Vsa pozornost pristojnih krogov
je pa bila posvečena modernizaciji poljedelstva in
zboljšanju stanja gozdov. Pri obdelovanju svojih
polj so se kmetje še povsod posluževali lesenih
plugov. Kmetijske oblasti so jih takoj pričele za-
menjevati z železnimi ter so samo v skopljanskem
okrožju razdelile med kmete 5000 železnih plugov,
1000 bran, 65 strojev za košnjo in 500 še drugih
za moderno kmetijstvo potrebnega železnega orod-
ja. Kmetje so od oblasti dobili na razpolago tudi
dobre vrste semenskega žita. Prav tako skrb je bila
posvečena tudi zboljšanju stanja živinoreje. V po-
sameznih mestih so pričeli graditi moderne klavni-
ce ter hladilne naprave. Pri pogodovanju golčav
in obnavljanju zaostalih gozdov je bil v teh letih
dosežen istaklo precejšen uspeh, kakor tudi v
zboljšanju stanja cestnega omrežja. V ta namen so
bili odobreni krediti v znesku 371 milijonov levov.
Načrt za obnovu Makedonije predvideva tudi ve-
like melioracije. Od izvedbe tega načrta pa pri-
čakuje oblast vidnih koristi že v naslednjih letih
ter računa, da se bo proizvodnja možno Makedo-
nije že v dveh do treh letih dvignila za 40 do 50%.

Drobna ljubljanska kronika

Maša zadušnica za pokojnim dr. Aloj-
zijem Rantom bo v četrtek, 29. julija, ob
7.30 v cerkvi sv. Antona na Viču.

Mestni tržni urad v Mahrovci hiši na
Krekovem trgu 10 zaradi srušenosti prostorov
v ponedeljek, 2. in torek, 3. avgusta,
ne bo posloval za stranke.

Cenjene starše že sedaj vpludno opozar-
jamo na učne tečaje za popravne izpite v
Lichtenturnovem zavodu, kjer bodo poučevali
samo gimnazijski profesorji trikrat po
dve uri na teden vse srednješolske
predmete. Vpišejo naj se tudi dijaki, ki
nimajo popravne izpita, a žele kakšen
predmet temeljito predelati. Vpisovanje od
2.-5. avgusta dnevno od 9-11. — Vodstvo
učnih tečajev v Lichtenturnovem zavodu.
Ambrožev trg.

Vrvenje na Hliliskem trgu. V sredo je
bilo na živilskem trgu srednje vrvenje.
Branjevali so prodajalci uvožene paradizni-
ke. Tu in tam je imel kdo se v zalogi zo-
leno papriko, ki je bilo precej dan veli-
ko na izbiro. Paradizniki so bili po 2.50
lir kg. Zanimivo je, da je bilo na trgu več
glavne solate in ni bil okoli prodajalci pri-
cih tak drenj gospodinj kot prejšnje dne-
ve. Na izbiro je bilo domačega stročnega
fižola vseh vrst. Za kumare postaja veliko
popravljanje in jih je bilo v sredo pre-
cej naprodaj. Nekateri okoliščane so jih
pridelali po več vres. So ljudje, ki se
zanje kar pulijo. Mnogo je bilo jedilnih
buč, zeljnatih glav in ohrovtov.

Ponesrečenec v Ljubljani. Janex Vrbino,
6letni sin plesarskega mojstra, je bil na
pokopališču pri Sv. Križu. Tam mu je padel
nagrobni kamen na levo nogo in mu je
zlomil. — Sinček policijskega stražnika,
enoletni Petreček Mebe, je dobil od mame
krožnik v roko. Po nesreči se mu je
zlomila roka. Dobil je hude opekline. —
16letni gojence mladinske vzgajalnice Ja-
ko Obreza je pri njoznotnem padel in si
zlomil levo roko. — Janjo Tomaž, 4letni
delavec sin, se je kopal v Ljubljani,
kjer je prostor za otroke. Padel je na ka-
men in se hudo potekel po glavi.

Za dijake in dijakinje srednjih stro-
kovnih in meščanskih šol otvorimo 5. av-
gusta specialni poštinski pouk iz vseh
predmetov in jezikov. Namen našega po-
štinskega dela: Temeljita priprava za di-
jake in dijakinje, ki imajo ponavljalne iz-

pite in posebej za dijake in dijakinje, ki
želijo dobro ponoviti učno stvarino in iz-
popolniti svoje znanje za prihodnje šolsko
leto. Ločeni oddelki po šolah in razredih.
Poučevanje samo gimnazijski profesorji. —
Učnina zmerna. — Vpisovanje dnevno od
9-12 in od 16-18. Specialne rokove in
strukture za gimnazijske in meščanske šole.
Kongresni trg 2. II. nadstropje.

Ne jejte nezrelega sadja! Na trg pri-
haja dosti sadja, ki je na zunaj kaše, da
ni dosti zrelo, včasih ne toliko, da bi bilo
užitno surovo. Toda gospodinjice planajo tu-
di po takem sadju ter ga dajejo otrokom,
kar ima za posledico, da se pojavijo lažji
ali težji primeri črevesnih katarjev. Po do-
sedaj veljavni odredbi prodaja nezrele-
ga sadja sicer ni prepovedana, pač pa mo-
ra trgovci imeti vedno označeno, da je to
sadje samo za vkuhanje. Prodajalec ali
prodajalka, ki bi prodajala nezrelo sadje
in ne bi imela take vidne označbe, bo se-
veda kaznovana. Skrb staršev pa je, da ta-
kega sadja ne kupujejo ter ga ne pajo
surovega, posebno pa ga ne smejo dati
otrokem, če jim hočejo obvarovati zdravje.
V sedanjih časih oslabilna odpornost od-
raslih, zlasti pa tudi otrok, je vzrok, da
ima surovo nezrelo sadje lahko prav teže
posledice za zdravje. Zato pa moramo po-
čakati in potrpeti na dosti zrelo sadje,
premalu xrelo sadje pa porabimo za vkuha-
vanje. Če sadje kuhamo, ga lahko porabimo
tako, se več nam bo pa zalogo pozini.

Gledališče

Opera.

Četrtek, 29. julija, ob 17.30: »Mrive očli.
Red Četrtek.
Petek, 30. julija, ob 17.30: »Madame But-
terfly«. Red A.
Sobota, 31. julija, ob 17.30: »Prodane ne-
veste«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.
Nedelja, 1. avgusta, ob 17.30: »Thais«. Go-
stovanje Zlate Gjurgjeve. Cene od
35 lir navzdol.
Ponedeljek, 2. avgusta, ob 17.30: »Mrive očli.
Red A.

Začetek vseh opernih pred-
stav bo zaradi spremembe policijske ure
od 17.30, na kar p. n. občinstvo po-
sebej opozarjamo.

Uprava gledališča, sporoča p. n. abo-
mentom reda A. da bo predstava D'Alber-
tove opere »Mrive očli, ki je bila zaradi
spremenjene policijske ure v torek, 27. t. m.,
odpovedana, v ponedeljek, 2. avgusta.
Vstopnice, kupljene za torekovo predstavo
»Mrivih očli« veljajo za 2. avgust.

Zlata Gjurgjeva poje zadnjič v le-
tošnji sezoni »Madame Butterfly« v petek
za red A. Ker ta abonma ni močno zaseden
in je precej sedežev na razpolago, opo-
zarjamo na to.

Eugen D'Albert »Mrive očli, opera v
enem dejanju s prologom. Libreto H. H.
Ewars in M. Henry, prevod Niko Stritof.
Osebe: pastir — Banovec, kosec — Dolinar,
pastirček — Stritarjeva, Arcezi, rimski po-
slanec v Jeruzalemu — Primozič, Myrtelo,
njegova žena — Heybalova, Arzinoz — Pa-
ladarjeva, Galba — Anžlovar, Marija Ma-
gdalena — Golobova, Rut — Karlovec,
Ester — Ramsakova, Sara — Šturmova, Di-
rigent Samo — Huhad, režiser C. Debevec,
zborovodja R. Simoniti, načrti za inscena-
cijo inž. S. Rohman, načrti za kostume J.
Vilfanova.

Zadnja predstava Smetanove »Prodane
neveste« v letošnji sezoni bo v soboto izven
abonmaja. V glavnih partijah: Vidaličeva,
Cudec, Lupša, Banovec. — Dirigent D. Ze-
bre, režiser C. Debevec, zborovodja R. Si-
moniti, koreograf inž. P. Golovin, scenograf
V. Skružnj.

Naznanila

RADIO. Četrtek, 29. julija, 7.30. Napel
in romance — 8. Napoved časa, poročila v
italijanski — 12.30. Plošče — 12.30. Poročila
v slovenski — 12.45. Simfonična glasba —
13. Napoved časa, poročila v italijanski —
13.10. Poročila vrhovnega poveljstva oboro-
ženih sil v slovenski — 13.12. Operna gla-
sba — 13.25. Prensos za Nemčijo — 14. Poročila
ba — 14.10. Koncert radijskega
orkestra vodi dirigent D. M. Sijanec, pi-
sana glasba — 15. Poročila v slovenski —
17. Napoved časa, poročila v italijanski —
17.15. Orkester vodi dirigent Angelini —
19.30. Poročila v slovenski — 19.45. Polit-
ni komentar v slovenski — 20. Napoved
časa, poročila v italijanski — 20.20. Plošče
— 21.10. Klasični orkester vodi dirigent Ma-
no — 22.10. Pesmi za vso okuse vodi dirigent
L. Sekurić — 22.45. Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarni:
mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ra-
mor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murma-
yer, Sv. Petra cesta 78.

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

Potem ji tudi besede ni več ome-
njajl o tem. Kakor vsi Andraževi,

tako je bil tudi Matevž obzirne na-
rave. Tolažiti je ni mogel, svoje na-
mere z Ančkinim otrokom pa ji tudi
ni razodel. Najbrž bi jo bolelo, si je
misli, in je odlašal iz dneva v dan.

Prišel je čas, ko si je zemlja še
enkrat nadela praznično oblačilo, če-

PLANINE SONČNE, VĚ MOJ RAJ...



Vsakemu človeku bdi v duši skrito hrepenenje po lepoti. Vsakdanje življenje to hrepenenje sicer mnogokrat prevpije, toda v urah samote postane človeku sredi vsega tega pisane drve in premikanja vendar dolg čas, samo dolg čas po strmih melch, samotnih macesnih, po meglah, ki v ostrem severu hite preko izrezljanih vrhov, po mirnem in srečnem snu, sanjačem tihoto sredi bučanja alpskih simfonij.

Ljudje, ki so povezani z naravo, ne čutijo potrebe, da bi hodili v gore, saj je alpinizem le rekreacija proti nenaravnemu življenju in pretrani civilizaciji, kar pa primitivnega kmeta še ne tare. Zato se alpinizem ni razvil med kmeti, ki žive blizu planin, ampak najdemo že prve pojave alpinističnega udejstvovanja med onimi sloji, ki so od gora oddaljeni, to je med meščani. Psihološko dejstvo je namreč, da neka stvar človeka tem bolj nika, čim oddaljenejša in nedostopnejša mu je.

Toda bistvo alpinizma ni samo iskanje nečesa novega, kar ni vsakemu dostopno; n-p imerno

Kako je duh premogel telo - ob koncu Gandijevega posta

V tišini sedi mož, ki je opasan le s kosom platna in se drži negibno, kot bi bil iz kamna. Njegovih nog skoraj ni videti, tako jih je spodvil podse, da je desna noga na levem bedru in je leva noga pod skrženo desno nogo. To je drža lotosa in je baje najbolj primerna za razmišljanje in poglobljanje duha. A ko so njegove noge, ki predstavljajo zvezo z zemljo, skoraj povsem izginile, pa je zgornji del njegovega telesa visoko vzravnal. Sedi togo in negibno in počiva v svetem snu. Kakor je luč v njegovi kamri motna in zatemnjena, tako so tudi življenjski duhovi tega človeka na poseben način oddaljeni.

Nišesar ne ve o svetu krog sebe, povsem se je izločil iz svoje okolice in se pogreznil vase. Ves je osredotočen vase, tu išče samega sebe in svojo dušo, poglajlja se v nirvano. Kakor te vrste ljudje sami pravijo, uživajo neskončen občutek sreče. A le polagoma se dokopljejo do tega stanja: najprej le za minute, nato za ure dolgo, a so nekateri, ki tako vzdržijo tudi po leta dolgo, ki pri tem komaj dihaajo in nič ne jedo in ne pijejo.

V tej, do skrajnosti izurjeni umetnosti za meditacije je duh živ in vprav nasproten našemu duhu. Evropska kultura je zgrajena na človeškem delovanju in ustvarjanju, v svetu zunanosti, ki njene vliše človek s polnimi požirki uživa. Evropska kultura je porojena iz medsebojne igre med osebnostjo in okolico. Medtem ko je človek svojo okolico kultiviral, je kultiviral tudi sebe. Indijski zamaknjenje pa dviga človeka iznad sveta in ga osredotoči povsem le nase, namesto na okolico.

Evropska kultura je zgrajena na podlagi ne-nehane gibanja, indijska pa temelji na mirovanju. Upravičeno so tako oblike vase-zamaknjenosti primerljivi z molitvijo. Te oblike zamaknjenosti so razširjene po vsej Indiji in po budizmu tudi po Kitajski in Japonski.

Dasi so se v novejši dobi, ko tudi v Indiji ni ostalo več dosti od prejšnje kulture, pomešali med te oblike zamaknjenosti razni čarodeji, pa le drži, da so jogiji — kot se imenujejo ti zamaknjenici — v umetnosti za obvladavanje svojega telesa, dosegli veliko učinke. Poznamo primere, ko kake jogiji niso ne dihal in jim ni utripalo srce in so se dali zakopati v jamo za več dni in tudi tednov, pa so bili še živi, ko so jih izkopali. Ali so vzeli kak trup, se ulegli na deske, obitimi z žebliji itd., pa jim vse to ni nič škodilo. Odtod tudi moremo razumeti, da je Gandi prestal tri tedne brez jedi in pijače — in je bil ob koncu posta živ in veder.

gal je listje ter se zaletaval z njim v okna.

Majda je bila nenavadno nemirna. Prosila ga je, naj ne hodi od doma, naj pošlje s splavarji Tineta ali Petračevega, ki jima lahko zaupa.

Matevž jo je začuden pogledal, ko mu je prigovarjala. Že od prvega leta, odkar sta poročena, se ni vtikala v njegove poslovne zadeve, če izvzame mo delo pri lesni zadrugi.

Roko mu je položila na ramena in mu govorila:

»Če že misliš, da moraš sam na pot, odloži vsaj za nekaj dni in boš potoval z vlakom za njimi. Tokrat ne bi rada ostala sama, lepo te prosim.«

Domislila se je, da je oče bolehen; prav gotovo bo vstal in delal, če ne bo gospodarja pri liši.

Kaj je bilo tokrat z Majdo, tega Matevž ni mogel, čeprav se mu je zdelo, da zna razbrati vsako njeno misel. Pa mu tudi za nobeno ceno ni hotela povedati, za kaj ga prav za prav tako zadržuje.

Prva misel je bila, da ga ima spet bolj rada.

Čudno, kakor otrok se spreminja, si je mislil: s splavarji pa je le postal žagarja Tineta in ostal je doma.

Bil je čas, ko je sonce že opravilo svoje. Umaknilo se je za oblake ter prepuščalo zemljo južnim vetrovom.

Ko se je približala zima, je stari Andraž dejal, da ne ve, če bo še kdaj božal klasje. Vsako leto je postal otožen, ko se je do sitega nagledal sadov zemlje in ko so zatulili vetrovi s koz-

vejši je vzgojni moment in dojem za vse življenje. Človek, ki je postal praktični materialist, nezvestno išče le užitek in lovi zlato, klic notranjosti pa je v njem utihnil. Alpinist pa išče v gorah novega življenja in ga žene v njihovo naročje hrepenenje po spoznanju in pravilnem vrednotenju življenja, na kar je v trdem vsakdanjem boju za obstanek že skoraj pozabil. Vse sile, ki jih je vsakdanje življenje sicer potlačilo in zamorilo, v borbi s prirodnimi silami nanovo ožive, človek se sprosti vsakdanjih vezi ter se spet približa samemu sebi.

Vrh je alpinistu tisto mesto, odkoder s široko odprtim srcem pije vase nepopolnivo lepoto gora in kjer čuti najmočnejše in najjasnejše, kako mogočen je Tisti, ki nam je s svojo večno roko izobilkoval te masivne orjake in kako dobrotljiv je, da nam je dal gledati in spoznavati v tem svetu, ki je drugače vsakdanji kot blatna cesta, nekaj tako vzvišeno lepega in hkrati tako mehko melodičnega kakor pesem, da nam je ustvaril te naše gore. Kratki so trenutki, ki jih alpinist po težkih in napornih borbah preživi vrh sončnih planin, kadar ni bolečin, koder počivajo radostni, srebrnobeli oblaki, so zanj tisto veliko alpinistično doživetje in takrat postane alpinist z dušo in s telesom — — —

Čim večjo nevarnost je alpinist preстал, tem močnejša je v njem zavest, da si ni življenja sa-

Velika Tajska naraščča

Kitajski letopisi poročajo, da so imeli v četrtem stoletju pred Kr. plemena Taje svoja bivališča ob srednjem in zgornjem teku reke Jangce. Pod kitajskim pritiskom so se izselili na jug. Mnogo stoletij je trajalo to gibanje, ki pa se dandanes ni končalo. Povsod, kjer so se nudile ugodne prilike za nasade riža in za ribolov, so se naselili Tajci. Zasedli so Assam na severovzhodu Indije in rodovitne gorske kotline v vzhodni Birma (sedanje države Šau). Sledeč v letokom Salva, Menuma in Mekong, so preplavili obširne pokrajine Zadne Indije globoko dol v Malajski polotok. Polagoma so si priborili pod indijskim kulturnim vplivom ustanovljene države Monov in Kmerov (to je Kambodža s prestolnico Angkor) in so hkrati prevzeli njihovo kulturo in budistično-hramansko verstvo. Pri tem je nastala v osrčju Zadne Indije kot poglavitna država današnje kraljestvo Tajska s svojo lastno, visoko razvito kulturo.

Že v kamenopisu kralja Rame-Kamhuenga iz Sukhotaja je brati okrog leta 1283 po Kr. o veliki sili tedanje Tajske. Pod kralji iz Ayutije ji je bilo vse kraljestvo Kambodža podvrženo. Od konca 16. stoletja do zasedbe Angležev v začetku 19. stoletja je spadal tudi Singapur z malajskimi sultanati na jugu Malajskega polotoka pod oblast tega kraljestva. V mnogih vojnah s sosedi, predvsem z Birmo, kjer so trajale vojne več stoletij, se je posrečilo tajskim kraljem nadvladovati zadnjo Indijo. Kmalu po razsulu Ayutije so Tajci pregnali Birmance in so pod vodstvom srečnih vojskovodij ustanovili seda-

mo režil, temveč ni ga je spet nanovo zaslužil. Kadar je človek bolan, šele začuti, koliko je vredno zdravje; tako si tudi alpinist v najtežjih trenutkih želi življenja in ga po prestani nevarnosti čuti kot največjo dobroto.

So alpinisti, ki se zadovolje s tem, da gore samo gledajo ter se radujejo nad sončnim zahodom ali jasnimi mesečnimi nočmi. Drugi pa so, ki vsega tega ne marajo uživati brez truda in napora; v trdi borbi s steno si kujejo srečo na vrhu. Zopet drugi iščejo v tem boju sreče za nemirno srce. Saj so za vsakega planinca najlepši tisti kratki trenutki na vrhu, kamor ne seže hrup in sum nemirnega sveta. Tam je sam, čisto sam z božjo narodo.

Nepozabni so večeri v gorski tihosti. Ko se zaveštevijo vrhovi gora v nadzemski luči in ko lahčen veter prinaša iz bližnjega gozda šum smrek in samotnih macesnov, pomešan s šepetanjem vetrov in žumenjem slapov, se človeku zazdi kot bi bil v božjem naročju. Takrat ostane daleč za njim vsakdanje življenje, skrbi, razočaranja in gorje, pesem planin mu da novih moči za življenje.

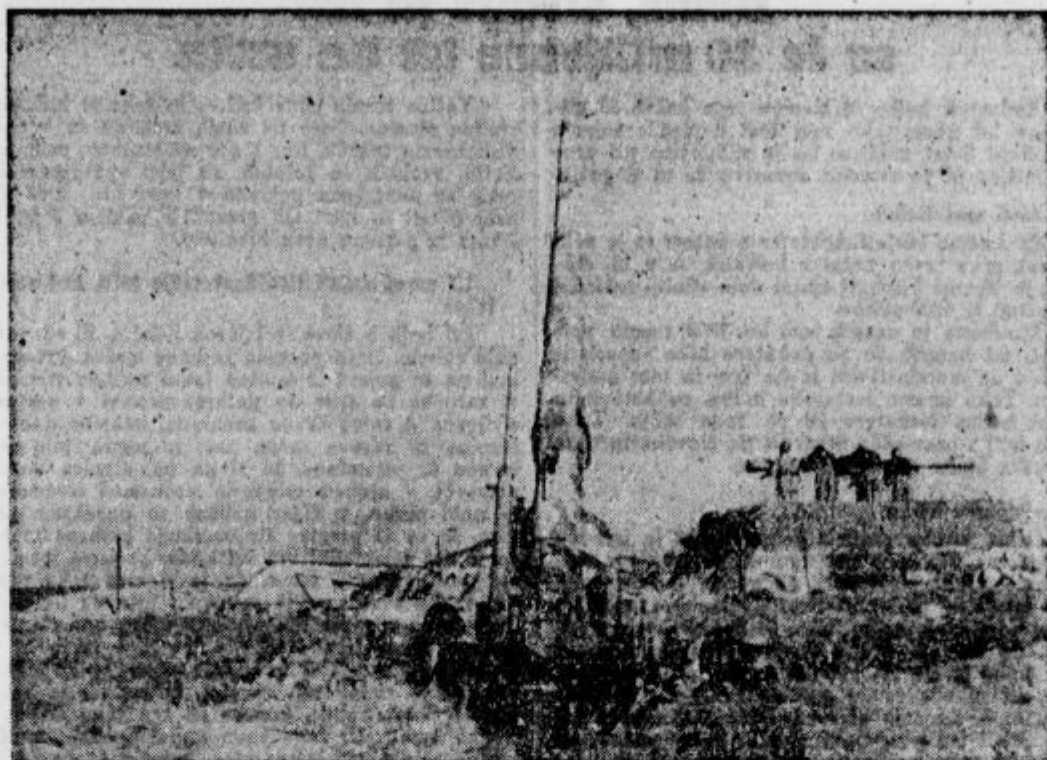
Vse na svetu se spreminja, le gore ostanejo vedno iste. Pripovedujejo nam vsak večer s svojimi zlatočarjenimi vrhovi in v mrak se pogrezajočimi gozdovi pravilico sreče. V usseh in sru nam zveni večerna pesem zvoncev in samotnih macesnov, temnih kaminov in rdečih žlebov, razkanih grebenov in mračnih sten;

Planinko.

nje kraljestvo Tajsko. Njegovi vladarji so si znali z modro politiko, navzlic pritisku Angležev in Francozov, ohraniti samostojnost. Tajska ljudska stranka, ki je prišla l. 1952 na vlado, hoče združiti zadnjeindijska tajska plemena v državo Velika Tajska. Japonska vlada je to stremljenje na vso moč podpirala. Po pogodbi, ki je bila s pomočjo Japonske podpisana v Tokiu v maju 1941, je bil odstranjen spor iz l. 1959 med Tajsko in francosko Indokino, ko je Tajska dobila nazaj del svojih pokrajin, ki so ji bili odvzeti l. 1893. Pri sedanjem sestanku japonskega ministrskega predsednika Toja s tajskim ministrskim predsednikom je Japonska vrnila tudi sultanate Kelantan, Tringganu, Kedah in Perlis, ki so jih bili vzeli Angleži leta 1909. To je za novo Tajsko spet korak dalje na poti za dosego zaželenega cilja.

„Slovenčeva“ športna posvetovalnica

Slalom na vodi. Nekje ste brali o rečnem slalomu. Doslej ste poznali samo slalom na smučeh, in vprašujete, kakšen naj bi bil slalom na vodi. Zdi se mi, da pri nas ni znan. Slalom imenujemo lahko vsako tekmovalje, pri katerem gre za hitro smučanje, plavanje, veslanje ali podobno skozi vrata, ki so tako postavljena, da mora biti športnik uren v spreminjanju smeri. Beseda slalom je norveškega izvora (sla-laam) in je v mednarodnem svetu v rabi za smučanje skozi vrata.



Protiletalsko topništvo obstreljuje na nekem našem otoku sovražna letala

U borbi za kratke hlače

V Ankari, v juliju. — V Kairu se uradniki že dve leti potegujejo za pravico, da bi smeli poleti v kratkih hlačah opravljati svojo službo. To je sicer proti predpisom dostojnosti, ki jih navajata koran in tradicija, vendar so bili prejšnji že tudi drugi modni predpisi in je zdaj dovoljeno marsikaj, kar časih ni bilo. Lani so navajali uradniki vročino za vzrok nošnje kratkih hlač. Dozdevalo se je, da bo to dobro učinkovalo, saj se je minister za preskrbo izjavil, da nima nič proti temu, če bodo njegovi uradniki prihajali v pisarno v kratkih hlačah. Ta dogodek so potem navzlic času, ko je bila nevarnost za vojno blizu, prav živahno razpravljali. Nekateri časopisi so bili za kratke hlače, drugi pa proti njim. Ker je bilo videti, da večina listov soglaš s preskrbovalnim ministrom, so se čutili »prosvetljeni« *iz na koncu. A so delali račun brez krčmarja! Iz okolice ministrskega predsednika se je zvedelo, da se tako nesposobno oblačilo ne sme nikoli prikazati v pisarnah. In tako so morali uradniki še nadeje nositi dolge hlače.*

Letos poleti pa se je borba vnovič razvnela. Zdaj so se pa oprijeli še drugega orožja. To orožje je bil namig na pomankanje blaga in je bilo tako umestno, da so predsednika vlade v senatu vprašali, kako je prav za prav s tem zadevo. V imenu ministrskega predsednika je odgovoril prosvetni minister, da naj o tem odloča sleherni minister zase. Če bodo uradniki prosili, ali smejo imeti v pisarni kratke hlače, naj dotični minister sam odloči, ali naj mu prošnja odbije ali izpolni. V Kairu menijo, da bo sleherni minister odklonil. Nošnja kratkih hlač v pisarni, da se ne bi zameril javnemu mnenju.

Duhovit pogovor

Lepa in ne manj duhovita gospa sreča enega svojih prijateljev. Strašno bi se rad pokazal vljudega, zato začne vpraševati: »Kako vam kaj gre gospa? In kako se počuti vaš gospod soprog?«

- »Želo dobro, hvala lepa.«
- »In kako je z vašim lepim sinkom?«
- »Čudovito se počuti, hvala lepa.«
- »In vaša očarljiva sestra?«
- »Najboljše novice imam od nje.«
- »In vaša gospa mama, je zdrava?«
- »Hvala, v najboljšem zdravju.«

Pogovor je za trenutek obstal. Gospod je v zadregi iskal novih besed, pa mu je že pomagala gospa sama: »Kaj ne veste, da imam tudi staro mater še živo?«

Pri rečnem slalomu tekmujejo v veslanju na krajiški progi skozi vrsto vrat, katera označujejo po dva kolica. Skozi postavljena vrata je treba tako veslati, da se jih ne dotakneš niti s telesom, niti z veslom. Kolica so navadno barvani; oni na desni strani je zelen, na levi pa rdeč. Pri oceni gre za hitrost in za vsako sekundo dobi tekmovalce po eno točko. Kdor doseže pri pravilnem veslanju največ točk, ta zmaga. (H. Z.)

Hrvatski atleti v Bukarešti. Kdo je zmagal na meddržavnem lahkotletskem dvoboju v Bukarešti in kakšne uspehe so dosegli? Romuni so bili boljši. Zmagali so s 110 točkami, hrvatski atleti pa so jih dosegli samo 80. Od pomembnejših rezultatov bi bilo omeniti, da je postavil dr. Buratović nov državni rekord v teku na 110 m čez zapreke (15,6 sek.), prav izvrsten pa je bil romunski tekalec Moina, ki je pretekel 200 m v 21,8 sek. (M. L.)

Plavalna šola Ilirije. Ali deluje tudi letos? Kakšni pogoji so za sprejem? Plavalna šola Ilirije je obče koristna ustanova, ki deluje na propagandi plavalnega športa med mladino. Natančne pogoje za sprejem boste zvedeli pri blagajni kopališča. Kolikor mi je znano, sprejemajo zdrave otroke od 6. do 14. leta starosti. Plavalne vaje se vršijo vsak dan dopoldne, razen ob slabem vremenu. Pouk vodijo domači strokovnjaki, ki so absolvirali višjo šolo za telesno vzgojo, ali pa so se izobrazili v plavalnem klubu. Vpisnina znaša 10 lir, dnevna vstopnina pa po eno liro. (T. B.)

Pravilno prsno plavanje. Da bi lahko nekoč tudi tekmovali v prsnem plavanju, morate pri začetnih vajah paziti na naslednje: gibli rok in nog morajo biti strogo somerni, telo pa naj leži ob vodni gladini po možnosti vodoravno. Ne smete dopustiti, da bi vam glava molela visoko iz vode in da bi visele noge neke v globini vode. Tako boste tudi bolj hitro plavali, ker bo odpor vode manjši. Ko potegnete z rokami, vdihnite, ko pa jih izprožite naprej, morate izdihniti. Pri tem je priporočljivo, da režete vodo z glavo in da izdihnete pod vodo. Zelo pa morate paziti na to, da bo tako imenovano dviganje in spuščanje glave povsem neznatno. Težišče telesa se mora namreč pomikati naprej docela enakomerno in v isti smeri. (C. N.)

jaške strani. Da je za svoja leta preveč delal, mu je dejal Matevž, in da bo spet čil in zdrav, ko bo posijalo zimsko sonce, ga je bodril.

Na Pohorje so legli sivi oblaki; zadišalo je po snegu. Edina vedra duša pri Andraževih je bila tiste dni Majda. Nje ni prizadela sprememba v naravi. Z njenih oči je sijalo nekaj skrivnostnega, pa tudi v vedenju je postala nemirna.

Tedaj se je približal zaples belih zvezd. Ko so popoldne praplesale nad Andraževino prve snežinke, nežne in drobne, kakor misli spominčice, o katerih pripovedujejo v pravljicah, se je Majda zazrla v nebo. Njene misli so splavale daleč nazaj, v ono popoldne, ko sta doživela prvi sneg pod Rožnikom, in daleč, daleč naprej. Precej časa je držala šivanje negibno v rokah. Zatopila se je v svoje misli, vsa se je predala zarji upanja. Podoba, ki jo je gledala v duhu, je bila tako nežna in osrečujoča, da jo je ganilo. Oči so se orosile, ustnice so zadrhte. Zdaj ni več videla drobnih snežink, tiho padajočih mimo okna. V svoji vroči ljubezni je ljubkovala božji biser pod srcem.

Iz leta v leto je čakala in mrla v strahu, da bo ostala nerodovitna. Zdaj že veruje, da bo izpolnila Matevžev željo. Ni mu upala odkriti skrivnosti, zakaj pretežno bi prenesel razočaranje, če bi se motila.

»Sneži, Majda,« *ki ji je rekel mož, ko je vstopil v sobo. Ko ji je pogledal v obraz, je presenečen vzkliknil:*

»Duša draga, ti vendar jočeš! Pohitel je k njej in venomer ponavljal: »Kaj se je zgodilo, kaj se je zgodilo?«

Zena pa je jokala in se smehljala hkrati. Objela ga je vroče, kakor že dolgo ne, in mu šepetala: »Tvoja žena bo mati, in ti boš oče — — —«

V prvem hipu se je zdelo Matevžu, kakor da sliši nekaj, kar ne velja njemu. Toda čutil je, kakor da se mu je odvalil težak kamen od srca, kakor da bi mu nevidna roka razgrnila kopreno pred očmi in mu dala zreti srečo v obličje.

Ko je držal ženo v naročju, se je še za hip prestrašil, da sanja in se bo zdaj, zdaj prebudil v praznoti jutra. Toda videl je njeno srečo v očeh, slišal je njene besede in vedno bolj je zaupal, da res nosi skrivnostni biser pod srcem.

Moj Bog, kako velika stvar, kako močno doživeti!

Če sanjam, bi se ne hotel več zbuditi, si je mislil.

Stotere bele zvezdice, ki so padale v teh minutah mimo Majdinega okna, so bile priče dogodka, ki se redko kdaj ponavlja v tako zaželenih okoliščinah. Padale so kakor tiha pesem ter se usedale na utrujeno zemljo.

Čez noč so pobežile svet nad Svetim Lovrencem; ozimini za odejo in otrokom v veselje.

Zima je razgrnila svoje bele peroti nad zemeljsko skorjo. Lastovice so že davno odletele v južne kraje. Matevž je zatrdno vedel, da se bodo

spet vrstile in da jim bo delal družbo, ko bodo pletle gnezda v svilih.

Vesele novice ni hotel zadržati zase, bilo bi preveč sebično. Obiskal je očeta, ko je bil sam v izbi.

»Nekaj zelo lepega bi ti hotel danes povedati, oče,« *je začel, kakor da išče načina, da bi se prav izrazil. Potem pa je povedal kar naravnost, ko je videl, da je postal stari pozoren:*

»Če Bog da, bomo po žetvi zibali — Majda pričakuje.«

»Matevž, kaj praviš!« *se je radostno začudil. »Kako si rekel, Matevž, kaj praviš!«*

»Kakor sem rekel.«

»Moj Bog, moj Bog! Veliko sem mislil na to... o, samo nebo te je poslalo, da si mi povedal. Kako rad bi dočakal dan, ko se bo to zgodilo!«

V duhu je gledal Andraž drobno bičje, ki se smehljala ali joče v zibelki. Saj je tako vseeno, če se smehljala ali joče, oboje je samo nova pesem življenja... Dolgo je že od tega, ko mu je podarila Marija zadnjega otroka, Cirila. Tako dolgo, da se mu je zdel privid odmaknjen daleč nazaj v svoja otroška leta.

Zarja upanja je zasijala nad Andraževino. Majda je postala spet iznajdljiva v mislih kakor v nežnih dekliških letih, ko je vedela o Matevžu samo to, da jo neznana sila vleče k njemu.

Hoja v dvojce je dobila vsebino.

Zdaj sta hodila po neizhojenih potih z govornimi razgledi. O vsem sta se pogovarjala, kar je v zvezi s čude-

žem, ki je dan mladim zakoncem navadno že v prvem letu. Kakšen občutek neki mora biti — držati v naročju otročička lastne krvi, mu gledati v obraz ter poslušati kako joče? Komu neki bo podoben — materi ali očetu, Andraževim ali Vorinovim? Bo fantek ali punčka?

»Zelo rada bi videla, da bi bil podoben Andraževim,« *mu je rekla nekoga večera, ko je pletla drobno jopico.*

»Našim ali pa tvojim, to je tako vseeno; pusti zdaj take želje!«

»Ampak tebi bi bilo ljubše, če bi zagledal podobno Andražiča,« *je dejala, ker ga je predobro poznala.*

Nič ji ni odgovoril, samo prst ji je položil na usta, da ne bi o tem govorila.

»Peter bo, če bo fant,«

»Ne Peter, Andrej bo!«

»Peter je bolj krepko ime za fanta!«

»Andrej pa lepše!«

»Lepo ime bova izbrala, če bo punčka.«

Često sta se igrala z besedami, vsak večer pa sta bila vesela, ko sta se umaknila v svoje domovanje. Stari Andraž je spet okrevljal; o sv. Martinu je že sedel pri mizi ter hvalil pridelek iz Limbuša. Majdi mož ni več dopustil, da bi se dotaknila težjih del. Lotila se je docela svojih opravkov; spleta je pisano zalogo jopice in majic, kاپie in poveljčkov. Kadar je bila sama, je pela pri tem vse one otroške uspevanke, ki jih je znala iz domače hiše.

Dolina molka

J. Oliver Curwood 43

«Tega... vam ne morem... povedati na glas.»
— Zasepetala je: «Jeems... Jeems, ljubim vas!»

XXI.

Medli jutranji svet je začel razsvetljevati kabino. Marett se je oklenila Kenta z rokami okrog vratu in mu ponudila svoje ustnice. Mladenec je za trenutek pozabil na ves svet. Vedel je le, da se mu uresničuje njegovo najlepše upanje in njegova največja želja. Sen je postal resnica in istočasno se mu je ta čudovita resnica zdela kakor sen. Tega, kar ji je ta trenutek govoril, se gotovo nikoli več ne bo mogel spomniti. Klečal je poleg nje; njene nežne roke so se oklepale njegovega vratu in obraza sta se jima dotikala... zunaj pa je lil dež in bobnal po strehi kabine.

Ko se je pozneje popolnoma zdanilo, je prišel Kent iz kabine; ves začuden je ugotovil, da se je zunaj vse izpremenilo, prav tako, kakor se je izvršila v njem samem velika izprememba. Nevihta je popolnoma prenehala in z njo je izginila tudi megla. Reka je bila radi dežja precej blatna; daleč na bregu je videl cedrine in jelkine gozdove. Tudi veter je ponehal in nastopil je popoln mir.

V kabini je nekaj zažumelo. Marett je vstala. Kent je nepotrpežljivo čakal njenega prihoda iz kabine v sijaj prvega jutra njune ljubezni. Ko

jo je pričakoval, je začel izlivati iz ladvice zadnje ostanke deževnice, ki se je nabrala na dnu. Čas si je krajšal z žvižganjem; vesel je bil, da Marett sliši njegovo žvižganje in da razume, kako je srečen.

Cetrt ure je navdušeno delal z užitek vdi-hujoč gozdne vonjave, dokler mu ni v nosnice udaril drug vonj, vonj po kavi. Prej je mislil, da se je Marett zamudila zato, ker se je preoblačila in si urejevala jutranje toaleto, toda ona je bila bolj stvarna in je mislila na zajtrk. Sicer ni bilo nič posebnega v tem, da je pripravila kavo in servirala narezek, toda v tem trenutku je to tako enostavno dejstvo dopolnilo raj, v katerem je Kent živel: pripravljala je zajtrk. Kava in narezek dve stvari, ki sta Kentu predstavljali dom, dve stvari, ki sta ustvarjali nekako domačnost in kjer sta kava in narezek, tam bi morali biti tudi otroci, veseli in živahni otroci, prepevajoča dekleta, možje z izrazom sreče in zadovoljstva na obrazu.

Približal se je k vratom in poslušal, nato jih je odprl in pogledal v kabino, ne da bi stopil preko praga. Marett je klečala pred pečjo in na dveh vilicah pripravljala prepečenec. Ni še imela časa urediti si lase, ki si jih je zato zvezala v veliko kito, da so ji nemarno padali po ramenih. Ko je opazila Kenta, je polglasno vzkliznila.

«Zakaj nisi še malo počakal?» — ga je vprašala s prizvokom očitka v glasu. — «Hotela sem te presenetiti.»

«Sai si me. Nisem mogel še daj čaka in sem ti prišel pomagat.»

Trenutek pozneje je klečal pri pečici poleg nje. Ko je Marett iztegnila roke, da bi prijala vilice, so se njegove ustnice dotaknile dekličinih

las. Dekle je rahlo zardelo. Ko je vstala, je ljubeznivo pobožala z roko Kenta po licu. Nato je začela pripravljati mizo, od časa do časa pa se je z roko nežno dotaknila njegovih las in ramen, da je kar zatrepetal od sreče. Pri mizi sta sedela tesno drug ob drugem. Marett mu je nalila kave s sladkorjem in kondenziranim mlekom. Kent je bil tako srečen, da ji je pozabil povedati, naj mu ne da v kavo niti mleka niti sladkorja. Nato je vželo sonce in njegovi žarki so prodrli skozi okence kabine. Po končanem zajtrku sta oba stopila na mostiček pred kabino.

Nekaj časa je Marett molče in nepremično gledala čudovito naravo, ki ju je obdajala. Kentu se je zdelo, da je celo dihal zadrževala od samega začudenja. Stala je vzravnan, z dvignjeno glavo, oči so se ji svetile kakor zvezde in sončni žarki so trepetali na njenem obrazu; še nikoli se ni zdel, Kentu tako lepa. Tudi on je pridrževal sapo, ker je vedel, da je njegova majhna boginja zopet našla svoj svet, ki ga je pred tolikim časom zapustila.

Njen svet... je bil sedaj tudi njegov. Različen je bil od vsega drugega sveta, ki ga je bil Bog ustvaril, različen tudi od sveta, ki je bil sedaj z njima, odkar sta zapustila Athabasca Landing, kajti tu ni bilo nikakega glasu, nobenega šuma, ki bi izdal navzočnost ljudi.

Marett je pozabila nanj. Na vse je pozabila, razen na reko, na gozdove in na ves svet okrog nje... In Kent je bil s tem zadovoljen, kajti ta svet, v katerega se je z velikim veseljem vrnila, je bil sedaj tudi njegov svet, za vedno njegov svet. Slednjič se je mladenka počasi obrnila k njemu, on pa je iztegnil roke proti njej; sedaj

je mogla videti tudi na njegovem obrazu odsev tistega veselja in občudovanja, katerega je njeno srce tako prekipovalo.

«Zadovoljna sem... tako sem zadovoljna» — je vzkliznila. — «Oh, Jeems, tako sem zadovoljna!»

Naslonila se je nanj in mu položila roke na obraz. Ni govorila in se ni zganila in Kent jo je molče objel ter naslonil svoj obraz na njene iase.

«Toliko časa že nisem bila v teh krajih, Jeems!»

«In sedaj greva domov, mala Siva gos! Ali se ne boš čutila osamljeno?»

«Ne; tam doli sem bila osamljena! Tam je bilo sicer mnogo ljudi in mnogo stvari, toda meni se je tožilo po domu in po gozdovih. Mislim, da bi umrla, če bi še dali ostala tam. Le dvoje stvari mi je ugajalo, Jeems...»

«Kaj pa?» — je vprašal.

«Lepe obleke... in lepi čevlji...»

Kent jo je močneje stisnil k sebi.

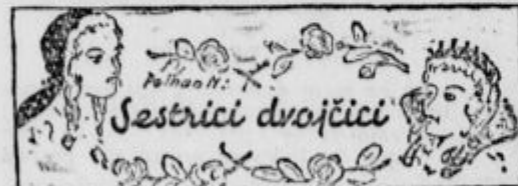
«Razumem» — je rekel in se nasmehnil. — «Zato si imela tedaj, ko si prvič prišla k meni, lepe čevlje z visoko peto.»

Sklonil se je k njej in Marett mu je dovolila, da jo je poljubil na usta.

«Mala boginja, tako zelo te ljubim!»

Nato se je izvila iz njegovih rok ter mu rekla, naj jo malo počaka; vstopila je v kabino ter se takoj nato vrnila s krtačo v rokah. Usledila se je na mostiček ter si začela krtačiti lase, s katerimi so se poigravali sončni žarki.

«Jeems, zelo sem vesela, da ti je vse to všeč!»



Ni bilo srečnejših ljudi, kot sta bili mali princeski. Nikdar ni nikamor šla ena brez



druge, vedno sta se skupaj sprehajali, njun zvesti prijatelj pa je ostal vitez Marko. Konec.

SPORT

Atlete bo zanimalo,

... da se je Szilagyi, madžarski prvak v tekih, na dolge proge na povratku iz Stockholma ustavil na Finskem, kjer je nastopil proti Ketoli. Borba v teku na 5 km je bila zelo dramatična. Po dolgem času in proti pričakovanju se je zgodilo, da je Madžar premagal Finca na tej progi. Szilagyi je pretekel 5000 metrov v 15:00,6 min., Ketola pa je zaostal za dve desetinki sekunde.

... da je padla v Malmöju na Švedskem izredno dobra znanjka v teku na 400 m. Sved Ljungren je tekel proti Fincu Stoskrubbu in ga premagal s časom 47,9 sek.

... da spadajo švicarski atleti med najboljše v Evropi. V dokaz navajamo tri znamke, ki so v ponos švicarskemu športu: skok v daljino Sinder 7,21 m, tek na 110 m z zaprekami Christen 15,2 sek., in tek na 800 m Künzli 1:56,1 min. Razume se, da so dosegli navedene znamke v letošnjem poletju.

... da beremo o znanih metalcih kopja naslednje: Sved Petersen ga je pognal 70,67 m daleč, Finec Nikkanen pa 66,12 m.

... da bodo poslali Švedi šest svojih najboljših atletov najprej na gostovanje v Švico, na povratku v domovino pa se bodo oglasili tudi v Budimpešti. V švedsko reprezentanco so določeni naslednji tekmovalci: Arne Andersson, Sixten Larsson, Hakon Lidman, Lennhard, Strandberg, Sven Ljungren in Bo Ericsson.

Sport v kraškem

Jeseniski lahkoatleti so gostovali v Zeltwegu proti tamošnjemu letalskemu športnemu klubu. Jeseničani so zmagali s 54 točkami, domačini pa so jih dosegli nekaj manj.

V Mariboru so gledali preteklo nedeljo nogometno tekmo med domačimi železničarji in graškimi poštarji. Zmagali so domači z 2:1.

V rečnem slalomu so tekmovali na Savi pri Zagrebu. Proga za čolnarje je bila dolga 500 m in opremljena s 15 vrtni. Zmagal je Donaval iz Zagreba, ki je dosegel 491,2 točk.

Družinsko življenje slavnega bikoborca

Število oženjenih bikoborcev je prilično majhno. Gospodariji arene so zaradi svojega poklica prisiljeni, da s svojo skupino potujejo od spomladi do jeseni iz kraja v kraj, a če spadajo k slavnim bikoborcem, ostajajo tudi za delj časa v inozemstvu. S tem nevezanim in deloma nevarnim življenjem moža pa španke večidel ne soglašajo, minotega pa tudi gospodarski razlogi niso brezpomembni. Veliki poklicni stroški, zlasti oblačila, dalje plače, ki jih mora matador brž porazdeliti med člane svoje skupine, pogoltnejo velikanske vsote denarja. Prištetji je treba še to, da ni nobene plače, če je kak bikoborec primoran, da leži bolan v času glavne sezone. In slednjič niso vsi torej, da bi jim bila sreča zmeraj mila. Nekolikokrat se tudi na nebu bikoborca pojavi zvezda, da brž spet izgine. Na tisoče ovir in tovrstnih preudarkov je vzrok, da se mnogi bikoborci oženijo šele v kasnejših letih.

Marcial Lalanda, slavní španski bikoborec, pa je imel to srečo, da se je obdržal na višku svoje slave in svojega moštstva in si je že v mladih letih ustanovil lastno ožujšče in dom, kjer vlada žena, ki ima kot soproga bikoborca posebno mesto. Ta žena ni niti občutljiva niti ljubosumna in tudi ne praznoverna.

Komaj ji je 32 let, pa ima že šest sinov. V njenem domu je vse ena sama mladost, moč in življenjska radost navzlic nevarnemu poklicu njenega moža. Radevolje pripoveduje dopisni-

ku nekega nemškega lista svoje tako svojske stanovske razmere. Pravi, da so njena lepa oblačila nič v primeri z oblekami njenega moža. Sleherna njegova »bojna oprema« stane 5000 do 4000 pezet in takih oblačil ima osem. Samo slavnostno ogrinjalo ki je določeno za vhod v areno, stane 5000 pezet. Po preteku kakih 20 borb z bikli pa se vse te dragocene obleke obrabijo, obledijo, a tudi raztrgajo, če se preveč približajo bikovim rogovom.

Na dopisnikovo opazko, da je žena brez dvoma zmeraj v skrbeh, ko ve, da je njen mož v taki nevarnosti, je odgovorila Lalandova žena, da trdno zaupa v srečno zvezdo svojega moža, vendar o priliki slehernega nastopa v areni večkrat telefonira tjakaj, ali je še zdrav in živ. Daje je povedala, da ne gre nikoli k bikoborham in da tudi z možem ne govori o njih. Prav tako ga nikoli ne spremlja na njegovem potovanju in je doma pri svojih otrocih, ki se tudi prav nič ne zanimajo za poklic svojega očeta.

Sinovi so jako dobro vzgojeni in gladko govorijo nemščino. Radi hodijo v šolo, še rajši brajo žogo, kar je tudi očetova najljubša zabava. Marcial Laland, ki mu je zdaj 39 let, se je slednjič odločil, da se poslovi od svojega poklica, ki ga je kot mojster svoje stroke izvrševal polnih 20 let. Predvsem se bo posvetil gospodarstvu svojega posestva. Pred špansko državljansko vojno je bil lastnik reje borbenih bikov, a med vojno so mu jih vse odgnali v klavnico.

Bolhe, stenice in uši so že 30 milijonov let na svetu

Rodovnik bolhe in stenice sega kakih 35 milijonov let nazaj, tako vsaj trdi dopisnik nekega nemškega lista, medtem ko je zgodovina uši precej mlajša in te starosti znanstvo še ni doseglo.

1000 vrst bolh

Če smemo verjeti Aristofanu, potem se je celo Sokrat prav resno pečal z bolhami. A v 16. stoletju je Nemec Fischart episal delo »Boljši zaklad«, ki sestoji iz 4000 stihov.

Dandanes je znanih več ko 1000 raznih vrst bolh, od katerih so se nekatere tako »specializirale«, da morejo živeti le na tem in tem gospodarju. Tako imamo lastavičje bolhe, pa krtove in kurje bolhe. Nekatere se pa rade selijo. Tako pasja bolha prav rada prestopi na človeka in naša človeška bolha se preseli na psa.

»Pojoča« bolha

Ozka, visoka gradnja telesa bolhe je izredno prilagojena njenemu življenju. Kako bi sicer prišla bolha dalje po dlakah ali perju? A kako pride bolhe do parjenja? Brez dvoma ima tu svojo vlogo vonj, toda bolhe imajo še veliko boljše sredstvo, da najdejo druga drugo v pragozdu samih dlak kake živali. Na zadnjih nogah imajo majcene trne, ki se oprijemajo najhijl brazgotin na trebuhu in povzročajo glasove. Seveda nismo še nikoli slišali boljšega glasu in tudi boljše uho še ni bilo odkrito.

Bolha pri nas že skoraj ni več. A ne zaradi kake boljše kuge, ampak zaradi vedno večje snage. Parketno mazilo, sesalke za prah in ribanje poda so pravi sovražniki bolhe.

Stenice na potovanju

A stenica, ta večni strah sleherne gospodinj, je bolj zvesta. Predvsem se zna bolje »postaviti«, zakaj njen pik je mnogo bolj boleč. Mimo tega pa ostudno dišijo, oziroma smrdijo. Zoologji poznajo 22.000 vrst stenic, od katerih imajo mnoge izrazito pojavo in so tudi brez vonja.

Sportni drobiž

Jože Gregorič, štajerski kolesarski prvak, je bil na cestnih dirkah pretekle nedelje samo četrti. Pred njim so se plasirali Straicher iz Gradca kot zmagovalce s časom 1:48, Janez Gregorič iz Maribora kot drugi, Villefort (Gradec) pa kot tretji.

Sijajni uspehi Asbotha v Berlinu. Na potovanju na Švedsko so se ustavili madžarski igralci tenisa v Berlinu in nastopili proti tamošnji reprezentanci. Odlikoval se je zlasti evropski prvak Jozef Asboth, ki je premagal Engelberta Koeha s 6:3, 6:4 in 6:3. Borba je trajala 75 minut. Bivša jugoslovanska igralka Alice Florian, ki igra zdaj v madžarski reprezentanci, je premagala Nemko Gerlachovo z 8:6, 6:8, 6:1. Tudi v igri dvojice je odnesel madžarski par Asboth-Katona prvo mesto. Najuspešnejši od Nemcev je bil Kurt Gies, ki je premagal Madžara Katona s 6:6, 7:9, 6:2, 14:12. Tako so izgubili Madžari preteklo soboto v Berlinu samo eno igro, medtem ko so pri ponovnem srečanju v nedeljo zasedli vsa prva mesta. O Asbothu, ki je bil že lansko leto prvi na listi evropskih igralcev, poročajo, da je v sijajni formi.

Večina stenic rima kril — in taka je tudi posteljna stenica. Zato pa znajo teči, da so v čast slehernemu tekaču. Ker živijo na mačkah, psih, ko koših, vrabcih in golobih, so jako razširjene. In tako se nenadoma pojavijo v kaki hiši, kjer jih prej nikoli ni bilo. Ob preselitvi pridejo s pohištvo in perilom novo bivaliče.

Uš more držati tisočkrat večjo težo, kot sama tehta.

Pri bolhah zleze iz jajčeca ličinka, ki se pozneje zabubi. Nato postane iz bube mrčes. Pri stenici pa se pojavi iz jajčeca takoj majhna stenica. A zato se pa štiri do petkrat prelevi v svojem življenju. A sama krvna prehrana, kakršno dobiva stenica, ni zdrava zanj, zato je njeno telo potrebno še vitaminov, ki si jih pa stenica sama preskrbi. V njenem telesu in sicer med črevesjem je neki organ, v čigar celicah so nekakšne glivice, ki so za stenico življenjskega pomena in so zanj liki zelenjadni vrh, od koder prejema stenica vitamine. Navzlic temu, da je stenica tako razširjena po svetu, pa le malokdaj prenaša bolezn. Toda vseh 60 vrst uši prenaša kužne bolezni ko nobena druga žival. Uši v oblekah, v lasih in v dlakah so jako žilave in, če ni senage, preživijo lahko več njenih rodov na človeku. Iz las jih je zato tako težko iztebiti, ker se uš za tako izredno močno držijo. Uš prav rada in lahko zdrži tisočkratno težo njene lastne teže. Samo s snago se je lahko ubranimo.

Bolhe, stenice in uši so že že 30 milijonov let na svetu — mi pa le drobitno te dobe in vendar smo bolhe skoraj pregnali. Upajmo, da bomo prepodili še stenice in uši, da ne bodo več mučile ljudi.

TEL.	KINO UNION	22-21
Odlični film o ljubezni priznanega skladatelja		
»Noč po operi«		
Beatrice Mancini - Neda Naldi - KINO DORO.		
PREDSTAVE ob 16.30, in 18.30. uri.		
TEL.	KINO SLOGA	27-36
Slavni svetovno znani orkester		
»RAY VENTURA« v najzabavnejšem filmu		
»Ognji veselja«		
V glavni vlogi: Micheline Cheirel, Raimond Cordy, René Lefevre.		
PREDSTAVE ob 14., 16. in 18. uri.		
TEL.	KINO MATICA	22-41
Vesela pustolovščina mlade plesalke.		
Jazz, smučanje in razkošne plesne revije		
»Želim si ljubezni«		
V glavnih vlogah:		
Marika Röck, Viktor Staal, Mady Rahl.		
PREDSTAVE ob 16. in 18.30. uri.		



DARMOL
II miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

Svojo smrt na dnu morja fotografiral

V Ameriki so filmski operaterji, ki posnemajo pomembnejše dogodke za filmske dnevnike in za kulturne filme, kakor poprej v mirnih časih, tudi v vojni stalno na lovu za zanimivimi dogodki. Ta lov je nekaj čisto ameriškega. Podjetniki hočejo občinstvu vedno postreči z najnovejšimi, in če se da, tudi z najsenzacionalnejšimi posnetki, obenem pa prekositi in onemogočiti svojo konkurenco. Zato so operaterji vedno na nogah. Stalno imajo v roki aparat, zraven je pripravljen avtomobil, če treba pa tudi letalo. Ako operater v enem mesecu ne prinese svojemu delodajalcu slike gorečega parnika, boja med čikaškimi gangsterji, nove Mississippijeve poplave ali pa napete avtomobilske dirke, ki se prekopicujejo dirkačji avtomobili in švigajo iz njih plameni, potem je izgubil službo. V Ameriki ne poznajo šale. Seveda je življenje operaterjev polno pustolovčin in nevarnosti. Niso redki primeri, da je marsikateri operater v lovu za dogodki izgubil svoje življenje. Svojevrvsten zgled je Jim Ernst, pomočnik znanega kinematografskega strokovnjaka Johna Craiga. Oba sta v želji, da bi našla nov senzacionalen predmet za filmsko snemanje, prišla na misel, da bi se udeležila odprave, ki je hotela iz neke potopljene ladje v bližini otoka Espiritu Santo pri Kaliforniji dvigniti zlati zaklad. Opremila sta se s posebnimi aparati, s katerimi sta mislila pod vodo posneti najzanimivejše prizore dviganja zaklada. Oba pustolovca pa nista bila navadna sanjača, pač pa sta vedela, kaj hočeta: narediti velik dobiček in prejeti pohvalo od svojega ravnatelja. Jim Ernst je z drugimi vred prispel do kraja, kjer se je ladja potopila, se dal potopiti v morje v svoji potapljaški obleki, in ko je prispel na dno, je avtomatični fotoaparat pripravljen na trup potopljene ladje. Nato si je dal spustiti na dno še drug aparat, s katerim je začel delati, splezal potem na razbitino, dočim je z drugim aparatom, ki je bil pritrjen malce proč in je deloval avtomatično, snimal podvodni prizor operaterja potapljača, ki se je plazil po razbitinah. Nenadoma pa je John Craig in z njim tisti, ki so bili na ladji, opazil, da se je z ropotom pretrgala vrv, po kateri je potapljač dajal svoja znamenja. »Dvignite! Dvignite!« je zaklical Craig. Toda možje, ki so imeli opravka z vrvmi, so vlekli in vlekli, pa potapljača niso mogli privleči na površje. Možno je, da se vrvi zapletle med železje. Na znake, ki so jih potapljaču poslali, ni bilo odziva. Potem so stresli tubo z zrakov in opazili, da je prazna. Vsi so vedeli, da utegne njihov tovariš, ki je bil na dnu morja, živeti morda največ pet ali šest minut. Craig je oblekel potapljaško obleko in se spustil v morje. Nobene sledi ni bilo več o Jimu Ernstu. Iskali so ga do večera in še naslednje jutro. Zaman! Njegov tovariš je izginil za vedno. Kako se je moglo to zgoditi? Kakšna skrivnostna žalost se je odigrala na morskem dnu? Edina reč, ki so jo potegnili, je bil avtomatični fotoaparat, ki ga je bil potapljač namestil, pa je potem padel v blato. Kasneje je film razvili in zavrteli. In tedaj se je skrivnost pojasnila. Videli so, kako se je potapljač približeval razbitinam na dnu. Potem je pred lečo nenadno zrasla odromna senca z velikanskimi nazobčanimi kremplji, z ostrimi zobmi, ki so se prikazali, ko je odrla gobec, kakor da bi hotela pograbiti vse gledalce, ki so otprnili od groze. Potem so videli, kako se je vodna cev razdrobila in se vzdignila kakor umirajoča kača. Na koncu pa so zagledali vrtnec zbrojenega plata, v katerem se je razblinila senca morskega psa, ki se vrgel na neodločno in omahujočo potapljačevo senco. V tem trenutku se je film ustavil. Filmski prikaz o smrti Jima Ernsta, ki ga je posnel on sam, je bil eden največjih filmskih uspehov v Ameriki.

Mast iz tobačnega semena

Na Bolgarskem so začeli zbirati tobačna zrnca, iz katerih pridobivajo maščobo. Zbrali so nad 1.000.000 kg tobačnega semena, iz katerega bodo izdelali 300.000 kg maščobe. 400.000 tobačnih zrn bo menda dala 40.000 kg maščobe.